ACEI GEMENI NEMAIPOMENIŢI
MARK TWAIN

Cuprins

PREFAȚĂ 3
INTRODUCERE 6
CAPITOLUL 1. GEMENII AȘA CUM AU FOST EI ÎN REALITATE 8
CAPITOLUL 2. MĂMICA COOPER PRIMEȘTE TOATE LA GRĂMADĂ 12
CAPITOLUL 3. ANGELO ESTE TRIST 16
CAPITOLUL 4. SUPRANATURALA CRONOMETRIE 18
CAPITOLUL 5. GUILT ȘI INOCENTA FINELY BLENT 22
CAPITOLUL 6. UIMITORUL DUEL 30
CAPITOLUL 7. LUIGI DEFIES GALEN 33
CAPITOLUL 8. BAPTISMUL JUMĂTĂȚII CELEI BUNE 36
CAPITOLUL 9. BĂUTURA BEȚIVULUI 38
CAPITOLUL 10. AȘA CĂ L-AU SPÎNZURAT PE LUIGI 40
OBSERVAȚII FINALE 42

PREFAȚĂ

În *Aceşti gemeni nemaipomeniţi,* scriitorul îşi dă liber frîu, unei imaginaţii dintotdeauna fascinată de fenomenul „gemelităţii" (fenomen cu veche şi statornică rezonanţă în literatură, de la *Plaut încoace*[1]*).* Luigi şi Angelo Capello sînt variante noi ale siamezilor din schiţa amintită, publicată în 1869. Luigi e beţiv, pe cînd Angeio e abstinent ; Luigi e raţionalist (citeşte *Epoca Raţiunii* a lui Tom Paine !) pe cînd Angelo e religios (dar dispus mereu să—şi schimbe religia) etc. „Prin bunăvoinţa Proniei, ceea ce—i lipseşte unuia dintre noi, are celălalt", îi explică Angelo mătuşii Patsy, uluită de cei doi gemeni primiţi în casa ei ca chiriaşi. Şi tot el explică astfel „modul de funcţionare" a organismului în care vieţuiesc amîndoi: „Printr—o misterioasă lege a fiinţei noastre, fiecare din noi deţine, pe rînd, timp de—o săptămână, o autoritate deplină şi indiscutabilă asupra trupului nostru... Săptămîna se încheie exact la miezul nopţii de sîmbătă, nici o secundă mai tîrziu" (cap. 4).

Evident, „sistemul" astfel descris, nu funcţionează perfect, iar Twain se complace în relatarea momentelor cînd mecanismul uman al gemenilor se dereglează, antrenînd reacţiile contrarii ale celor doi. Comportarea lor în timpul duelului cu judele Driscoll e de un comic enorm, dar cu incidenţe asupra atmosferei şi mentalităţii sudiste, satirizate de autor. Duelul se termină prin fuga precipitată a lui Angelo care, exact la miezul nopţii, devenind stăpîn pe picioarele proprietate comună, o şterge „englezeşte", deşi a fost grav rănit. La fel de enormă e scena din capitolul următor (7), în care doctorul Claypool, venit

---

[1] Plaut a scris o comedie, *Menaechmi (Gemenii),* tradusă în româneşte de Nicolae Teică, „B.P.T.", nr. 474/1938, ea însăşi inspirată dintr—o piesă a lui Menandru, în legătură cu încurcăturile provocate de doi gemeni. în *Comedia erorilor,* Shakespeare a reluat tema şi chiar situaţiile din *Menaechmi,* adăugind încă o pereche de gemeni, servitori ai dublului Antipholus. (Antipholus din Efes e zgîrcit şi certăreţ, pe cînd Antipholus din Siracuza e generos şi visător etc.) În Franţa secolului al XVIII—lea, Regnard a scris o piesă inspirată din Menandru, *Menechmes ou les Jumeaux.* Iată doar câteva din operele literare care abordează *direct* tema gemenilor, o temă tratată şi mai pe larg de oamenii de ştiinţă. Într—o recenzie despre studiul lui Frederic Lepage, apărut nu demult în editura Laffont, sub titlul *Les Jumeaux,* se poate citi (în ziarul *Le Monde,* din 26 august 1981) că în Franţa trăiesc un milion de gemeni, numărul lor atingînd şaptezeci şi cinci de milioane în întreaga lume ! Lepage analizează fenomenul „gemelităţii" sub aspectele lui biologic, medical, psihologic etc.

să—l îngrijească pe rănit, emite mai întâi un diagnostic „savant", apoi prescrie o reţetă absolut demenţială — un pomelnic de ingrediente cu denumiri latineşti sau populare, întins pe o pagină cu adevărat antologică. Ironia e groasă, fireşte, dar nu complet gratuită, deoarece comportarea doctorului Claypool e caracteristică la rîndu—i pentru mentalitatea sudistă : în statele din Sud, continua să fie practicată „medicina clasică" întemeiată pe principiile învechite ale lui Galenus, deşi, cum zice Twain, „ea omorîse oameni timp de milenii"... În *Cojocelul Alb,* Melville ridiculizase un tip asemănător, chirurgul Cadwallader — „Epidermă", care nu pregetă să omoare, de dragul „ştiinţei", un marinar adus pe masa de operaţie, „un caz splendid", ce—i inspiră o *logoree* la fel de delirantă, ca aceea a doctorului Claypool. Melville era, ca şi Twain, influenţat de „umorul de la Frontieră" şi nu—i dispreţuia procedeele şi efectele, mai ales cînd acestea îi puteau servi, ca în Cojocelul *Alb,* la sublinierea inumanităţii sistemului ierarhic rigid existent pe un vas de război, — sistem echivalent celui înfierat de Twain în *Wilson Zevzecul*[2].

De un comic suprem e şi scena descrisă în capitolul 9, in care Angelo, îmbătîndu—se cu whisky—ul băut de Luigi, nu—şi mai poate rosti discursul electoral la un miting al partidului „Whig" (conservator), ce l—a propus candidat în alegerile pentru consiliul municipal.

Sătui de încurcăturile şi necazurile pricinuite de cei doi siamezi, cetăţenii tîrguşorului se decid să—l spânzure numai pe unul dintre ei, căci un scrupul moral îi împiedică să—l omoare şi pe celălalt, socotit nevinovat... Ironia devine sarcasm, iar Twain se întâlneşte din nou cu Swift, cu Cervantes, şi cu I. L. Caragiale al nostru.

Povestirea *Acei gemeni nemaipomeniţi* trebuie citită împreună cu *Wilson Zevzecul,* din care a fost smulsă cu forcepsul, ca un frate geamăn sortit să trăiască împletit cu celălalt, deşi cu o personalitate proprie. „Ne—am născut amîndoi în acelaşi moment, dar eu sînt cu sase luni mai în vîrstă decît ei", îi mărturiseşte la un moment dat Luigi mătuşii Patsy (cap. 4)[3] ; acest paradox li se potriveşte perfect şi celor două povestiri, născute din aceeaşi minte genială, dar despărţite tot de ea după un interval de timp asemănător. Farsa şi tragedia se luminează reciproc şi se completează organic, chiar dacă nu întotdeauna la acelaşi nivel artistic. Fireşte, prima trage în jos, iar cealaltă în sus, *Acei gemeni nemaipomeniţi,* aspirînd la statutul mai modest al „comediei literare", pe cînd *Wilson Zevzecul* năzuieşte la statutul suprem al tragi—comediei de tip shakespearian. E curios că numai *Wilson Zevzecul* s—a bucurat de o apreciere pozitivă, atît cît s—a bucurat — în timp ce povestirea geamănă a fost îndeobşte trecută sub tăcere. Despre *Wilson Zevzecul* s—a spus la început că e o operă „inclasabilă", sau în orice caz înafara literaturii[4], dar până la urmă, romanul şi—a câştigat o serie de admiratori ; criticul englez F. R. Leavis, de pildă, îl consideră „opera măiastră a unui mare scriitor", elogiind îndeosebi „complexitatea fondului etic" al cărţii. Leslie Fiedler, atent de asemenea la latura etică a literaturii, vede în *Wilson Zevzecul* „una din cele mai oneste cărţi pe plan moral", din întreaga literatură americană — carte „superioară din acest unic punct de vedere *Aventurilor lui Huckleberry Finn".* R. P. Adams consideră că romanul „reprezintă o critică a sclaviei, la fel de ascuţită ca aceea din *Coliba Unchiului Tom,* deşi a venit ceva mai tîrziu". Iar Philip Foner — critic marxist american — e de părere că romanul „exprimă adâncul dispreţ nutrit de Twain faţă de ideologia sclavocraţiei, cu mai multă *acuitate* decît oricare carte a sa".

Povestirea *Acei gemeni nemaipomeniţi* rămâne, însă, în chip ciudat, înafara atenţiei criticilor. Chiar şi Malcolm Bradbury care, în *Introducerea* lui la o nouă ediţie înmănunchiind ambele povestiri, scoate în relief valoarea şi modernitatea lui *Wilson Zevzecul,* nu prea are cuvinte de laudă pentru *Acei gemeni nemaipomeniţi.*

„Întocmai ca cele mai interesante opere ale lui Twain — scrie Bradbury — aceasta este o carte proastă cuprinzând în ea o carte bună, ce se străduieşte să iasă afară şi reuşeşte în chip remarcabil, până la urmă", devenind poate cel mai interesant dintre romanele scriitorului.[5]

Acei gemeni nemaipomeniţi nu reprezintă însă „cartea proastă" din care s—a născut romanul lui

---

[2] Între Melville şi Twain există şi unele asemănări de structură, cum ar fi de pildă percepţia dualităţii, a complementarităţii binelui şi răului în univers, în societate şi în psihicul omenesc, sau obsesia identităţii. Melville ajunge, ca şi Twain, deşi mult mai devreme, la sentimentul că „viaţa e un vis" şi o iluzie. Amîndoi sînt obsedaţi, în acelaşi timp, de problema imposturii, atît de actuală, atunci ca şi mai târziu. În fine, şi Melville şi Twain sînt fascinaţi de semnificaţiile simbolice ale cromatismului alb—negru, atît de prezent în imaginaţia americanilor.

[3] În finalul schiţei despre *Fraţii siamezi,* din 1809. Twain preciza că vîrstele acestora „sînt, respectiv, cincizeci şi unu şi cincizeci şi trei de ani..."

[4] În revista *Critic* din 11 mai 1895, un recenzent anonim afirma că *Wilson Zevzecul* face parte din „categoria obiectelor literare in—clasificabile", fiind opera unui autor de geniu, dar „lipsit de educaţie sau de cultură, în sens universitar".

[5] Malcolm Bradbury, op. cit., pp. 9—10.

Twain, ci cartea complementară, strîns şi organic legată, prin nenumărate fire, vizibile şi invizibile, de aproape — capodopera *Wilson Zevzecul.* În monumentala biografie a lui Mark Twain, scrisă de Albert Bigelow Paine, e citată această remarcă făcută de scriitor cu vreun an înainte de moarte, în legătură cu cometa Halley :

„Am venit pe lume odată cu cometa Halley, în 1835. Ea va reveni în anul viitor[6] şi sper să plec odată cu ea. Va fi pentru mine cea mai cruntă dezamăgire din viaţa mea dacă nu voi pleca odată cu cometa Halley. Atotputernicul şi—a zis, fără îndoială : Ia uite—i pe gemenii ăştia inexplicabili — au apărut împreună, deci trebuie să plece împreună."

Cele două povestiri gemene ale marelui umorist american sînt menite să rămînă împreună, atîta vreme cît va mai fi pe pămînt ceva de plîns sau de rîs, şi va mai exista specia numită de unii antropologi *homo ludens,* frate bun cu *homo sapiens.*

PETRE SOLOMON

[6] Cometa Halley a revenit, într—adevăr, la 21 aprilie 1010, data morţii lui Twain...

INTRODUCERE

Cine nu se naşte cu talentul de romancier trece prin momente grele cînd încearcă să construiască un roman. O ştiu din proprie experienţă. Respectivul nu are o idee clară despre povestea pe care vrea s—o spună — de fapt, n—are nici o poveste de spus. Nu are în minte decît nişte personaje, vreo cîteva întîmplări, precum şi o localitate. Cunoaşte acele personaje, cunoaşte şi localitatea cu pricina, şi e convins că poate vîrî personajele în întîmplările acelea, pentru a obţine rezultate interesante. Se pune aşadar pe treabă. Ca să scrie un roman ? Nu ! Gîndul acesta îi vine mult mai tîrziu ; la început, omul îşi propune doar să" scrie o istorioară, una foarte scurtă, o istorioară de şase pagini. Fiind însă vorba de o istorioară pe care n—o ştie, şi de care nu poate lua cunoştinţă decît ascultînd—o, pe măsură ce ea se desfăşoară, istorioara asta are darul de a se lăţi, mereu şi mereu, pînă ce umple o carte întreagă. O ştiu prea bine, pentru că mi s—a întîmplat şi mie, de atîtea ori !

Şi am mai băgat de seamă ceva, şi anume, că, pe măsură ce istorioara se lungeşte, intenţia originară (sau tema) tinde să fie desfiinţată, înlocuită fiind de o cu totul altă intenţie. Aşa s—a întîmplat de pildă cu o schiţă pe care începusem s—o scriu pentru o revistă — o *schiţă hazlie şi fantastică, despre un prinţ şi un cerşetor : ea a căpătat, din proprie iniţiativă, un caracter grav şi, în această nouă formă, a crescut pînă la proporţiile unei cărţi. Cam acelaşi lucru s—a întîmplat şi cu* Wilson Zevzecul. *Am avut destul de mult de furcă cu povestirea aceea, deoarece în cursul scrierii ei s—a transformat cu de la sine putere dintr—o farsă într—o tragedie —* o *împrejurare cît se poate de penibilă. Dar partea cea mai rea, e că nu era o singură povestire, ci un amestec de două povestiri, care se împiedicau şi se întrerupeau la tot pasul, provocînd la nesfîrşit confuzie şi necazuri. Nu puteam oferi cartea spre publicare, fiindcă mă temeam să nu—i scoată din minţi pe cititori. Nu ştiam ce se—ntîmplă cu ea, fiindcă încă nu observasem că ascundea două povestiri în urzeala ei unică. Mi—au trebuit multe luni de zile pentru a descoperi acest lucru. Am cărat cu mine de cîteva ori manuscrisul de—a lungul Atlanticului, citindu—l şi studiindu—l la bordul vaporului, pînă ce, în cele din urmă, am descoperit unde era buba. Atunci, necazurile au luat sfîrşit : am smuls din rădăcină una din povestiri şi am lăsat—o pe cealaltă — un fel de operaţie cezariană de ordin literar.*

Ar dori oare cititorul să afle cîte ceva despre povestirea pe care am dat—o afară ? I s—a vorbit de multe ori despre felul cum lucrează un romancier înnăscut şi experimentat. N—ar fi oare dispus să—mi îngăduie a—i completa cunoştinţele, printr—o imagine asupra felului cum lucrează un cîrpaci?

Iniţial, povestirea se intitula Acei gemeni nemaipomeniți. *Intenţionam să scriu o povestire foarte scurtă. Văzusem poza unui „monstru" italian — mai bine zis a doi „monştri", exhibaţi prin oraşele noastre — o combinaţie de două capete şi patru braţe altoite pe un singur trup şi o singură pereche de picioare, şi mă gîndisem să scriu o povestioară fantastică şi năstruşnică, avînd ca protagonist — sau protagonişti — acest monstru, iar ca protagonistă o domnişoară idioată ; două cucoane bătrîne şi doi băieţi urmau să joace roluri mai puţin importante. Am dezvoltat, fireşte, pe larg aceste personaje şi isprăvile lor. Dar povestirea a început să se lăţească, şi s—a tot lăţit aşa, noi şi noi personaje strecurîndu—se în ea şi ocupînd din ce în ce mai mult spaţiu cu conversaţia şi cu problemele lor. Printre ele s—a ivit şi un străin, poreclit Wilson Zevzecul, şi o femeie pe nume Roxana ; la un moment dat, isprăvile acestor doi l—au adus pe primul plan pe un tînăr cu numele de Tom Driscoll, care—şi avea locul undeva în fundalul întunecos al povestirii. Cartea nu era nici pe jumătate terminată, cînd aceste trei personaje au preluat aproape în întregime comanda, conducînd povestirea ca pe o întreprindere proprie, deşi n—aveau nici un drept să procedeze astfel, într—o povestire cu care n—aveau nimic de—a face.*

Cînd cartea a fost gata şi m—am apucat să o recitesc pentru a vedea ce devenise echipa cu care pornisem la drum — mătuşa Patsy Cooper, mătuşa Betsy Hale, cei doi băieţi şi Rowena, eroina de categorie uşoară — ia—i de unde nu—s ! Dispăruseră din povestire, într—un moment sau altul. Le—am căutat urma şi i—am găsit — i—am găsit rătăciţi, uitaţi, nefăcînd nimic şi deveniţi pentru totdeauna nefolositori. O situaţie cît se poate de penibilă. Penibilă în general, şi îndeosebi în cazul Rowenei, deoarece concepusem pentru ea o căsătorie din dragoste, cu unul dintre cei doi gemeni — adusesem povestea asta de dragoste la o temperatură de incendiu, introducînd şi o ceartă destul de dramatică, în care Rowena îşi denunţa în termeni patetici logodnicul pentru că se îmbătase criţă, şi respingea ironic „explicaţiile" lui, pe care nici nu voia să le audă, preferind să—l alunge de lîngă dînsa „pentru

totdeauna", cum se întâmplă de obicei în romane ; sărăcuţa, stătea şi plîngea, cu inima zdrobită, deoarece descoperise că iubitul ei spusese adevărul şi că nu el, ci celălalt geamăn, cealaltă jumătate a monstrului băuse băutura ce—l ameţise ; jumătatea ei *era un adept al prohibiţiei şi nu pusese niciodată în gură vreun strop de băutură ; şi cu toate că fusese beat criţă vreme de trei zile în şir, era cu totul nevinovat; ba chiar, se străduia din răsputeri, cînd era treaz, să—l aducă pe frate—său pe calea cea bună, mai ales că acest frate beţiv nu se îmbăta niciodată, aşa că băutura nu—i pricinuia nici o plăcere. Da, sărăcuţa de dînsa, ajunsese în acest punct, cu biata—i inimă zdrobită, chinuită de marea nedreptate pe care—o săvîrşise contra logodnicului ei !*

Nu ştiam ce să fac cu ea. Îmi părea rău de ea, se înţelege, dar campania luase sfîrşit, cartea era gata, iar dumneaei rămăsese pe linie moartă şi nu mai puteam s—o împing la loc, nicăieri. Nu puteam, desigur, nici s—o las acolo — n—ar fi avut nici o noimă. După ce—i dădusem atîta importanţă, şi făcusem atîta caz de problemele ei, ar fi fost absolut necesar să dau socoteală cititorului în legătură cu dînsa. M—am tot gîndit cum să fac ca s—o dreg, dar degeaba, în cele din urmă, mi—am dat seama limpede că nu exista decît o ieşire : trebuia pur şi simplu să—i dau brînci afară. Mă durea inima s—o fac, fiindcă după atîta convieţuire ajunsesem s—o îndrăgesc oarecum, măcar că era atît de cretină şi debita atîtea prostii enervante, de un sentimentalism ce—ţi întorcea maţele pe dos. Trebuia totuşi s—o fac. De aceea, după ce am pus deasupra capitolului 17 o remarcă din „Calendarul" lui Wilson, privind ziua de Patru Iulie, mi—am început capitolul cu această constatare de ordin statistic :

„Rowena s—a dus după cină în curtea din fund, ca să privească focurile de artificii, şi căzînd în fîntînă, s—a înecat".

Suna cam abrupt, dar mă gîndeam că s—ar putea ca cititorul să nu observe, deoarece schimbasem cu totul subiectul. În orice caz, fraza cu pricina o scotea pe Rowena din locul ocupat pînă atunci şi o împiedica să mai stea în drum, ceea ce era esenţialul. Părea un mijloc prompt şi eficace de a plivi nişte personaje blocate complet, şi totodată un mijloc destul de bun pentru eradicarea altora ; drept care, i—am descoperit şi pe cei doi băieţi, şi am scris că „într—o noapte au ieşit ca să dea cu pietre în motan şi, căzînd în fîntînă, s—au înecat". După aceea, le—am căutat şi le—am găsit pe mătuşa Patsy Cooper şi mătuşa Beisy Hale, acolo unde se împotmoliseră, şi am scris că „au ieşit într—o noapte cu gîndul să—i viziteze pe bolnavii din tîrguşor, dar au căzut în fîntînă şi s—au înecat". Intenţionam să mai *înec* şi *alte cîteva personaje, dar am renunţat, în parte pentru că—mi făceam socoteala că, prea des repetai, procedeul ar putea trezi atenţie, şi poate chiar simpatie pentru respectivele personaje, şi în parte pentru că fîntîna nu era cine ştie ce mare, ca să încapă în ea atîta lume.*

Totuşi povestirea nu mă mulţumea. Aveam acum o serie de personaje noi, care deveniseră peste măsură de proeminente, încăpăţînîndu—se să rămînă aşa pînă la sfîrşit ; pe de altă parte, în vechea versiune, unele personaje făceau tărăboi şi se agitau cîtva timp, ca să dispară apoi brusc, căzînd într—un puţ. Exista pe undeva un defect fundamental, pe care trebuia să—l depistez şi să—l înlătur.

Defectul se dovedi a fi cel despre care am pomenit — existenţa a două povestiri într—una singură: o farsă şi o tragedie. De aceea, am scos farsa şi am lăsat tragedia. Echipa iniţială a rămas, dar numai cu numele, nu ca personaje reale. Proeminenţa lor dispăruse cu desăvîrşire ; nu mai erau vrednice nici măcar să se înece, aşa că am înlăturat acel detaliu. De asemenea, i—am despărţit fizic pe cei doi gemeni, transformîndu—i în două personaje distincte. Acum, nu *mai era cazul să poarte nişte nume străine, dar fiindcă ar fi fost prea complicat să înlătur aceste nume, i—am lăsat botezaţi aşa cum fuseseră, fără să mai dau vreo explicaţie.*

CAPITOLUL 1. GEMENII AŞA CUM AU FOST EI ÎN REALITATE

Cei doi gemeni sînt aduşi în scenă chiar în primul capitol al versiunii originale, al celei fanteziste. Mătuşa Patsy Cooper a primit scrisoarea lor, prin care cei doi solicită să fie acceptaţi ca chiriaşi. Rowena, beată de fericire, o roagă pe maică—sa să dea citire scrisorii.

—Bine, şezi jos şi taci o clipă, nu te mai fîţîi atîta — mă oboseşti ! Scrisoarea începe aşa : *„Stimată doamnă..."*

—Îmi place cum începe, mămico, ţie nu? Dovedeşte că—s bine crescuţi.

—Da, am băgat de seamă încă la prima lectură. „Fratele meu şi cu mine, citind din întîmplare anunţul dumneavoastră în ziarul local..."

—Ce frumos sună, nu—i aşa, mămico ?

—Da, aşa mi se pare şi mie... „vă rugăm să ne încredinţaţi camera pe care o oferiţi. Sîntem gemeni, în vîrstă de nouăzeci şi patru de ani..."

—Gemeni ! Ce grozav ! Sper că—s chipeşi, sînt sigură că—s chipeşi ! Tu nu speri, mămico ?

—Eu, una, nu—s pretenţioasă. „Italieni de origină..."

—Ce romantic ! Gîndeşte—te, mămico, în tîrguşorul asta n—a călcat pîn—acum picior de italian ! Toată lumea o să dorească să—i vadă, iar ei vor fi *ai noştri !* Gîndeşte—te !

—„...am trăit multă vreme în diferite ţări europene şi Bun număr de ani în Statele Unite."

—O, gîndeşte—te cîte minunăţii or fi văzut, mămico ! N—ar fi bine să—i ascultăm ce povestesc ?

—Cred că da, da, n—ar fi rău. „Ne numim Luigi şi Angelo Capello"...

—Superb, absolut superb ! Nu ca Jones, Robinson şi alte asemenea nume oribile.

—„Dvs. doriţi un singur chiriaş , dar îngăduiţi—ne, scumpă doamnă, să plătim pentru doi chiriaşi, şi vă asigurăm că nu vă vom incomoda. Vom dormi amîndoi în acelaşi pat. Sîntem obişnuiţi dintotdeauna, şi chiar preferăm să dormim astfel." După aia zice c—au să ajungă aici joi.

—Păi, azi e abia marţi ! Nu ştiu zău, mămico, cum o s—aştept pînă—atunci ! Vremea trece atît de încet, iar eu mor de nerăbdare să—i văd ! Care din ei o fi mai înalt, mămico ?

—De unde—aş putea să ştiu, copila mea ? Păi, gemenii—s de obicei cam de—aceeaşi statură.

—Atunci, spune—mi măcar care din ei crezi că—i mai chipeş ?

—Dumnezeu ştie, eu n—am habar.

—Eu una cred că Angelo — oricum, are numele ăl mai frumos. Nu—i aşa că—i un nume grozav ?

—Da, e destul de frumos. Mi—ar fi amîndoi şi mai simpatici dacă aş şti cum să le pronunţ numele, adică pe italieneşte. Cred că noi, în Missouri, pronunţăm altfel decît ăi din Italia.

—Poate că da. Luigi e ăl care—a scris scrisoarea. De ce crezi că n—a scris—o Angelo ?

—Păi, de unde să ştiu ? Ce importanţă are cine—a scris—o, de vreme ce—a scris—o cineva ?

—Sper că ălălalt nu—i bolnav ! Crezi cumva că—i bolnav, mămico ?

—Pe dracu', bolnav ! De ce să fie bolnav ?

—A, nu se ştie niciodată. Străinii ăştia, cu asemenea nume, sînt aşa de delicaţi ! Şi fireşte, numele astea nu prea se potrivesc cu clima noastră — nu tepoţi aştepta să se potrivească.

(Şi aşa mai departe, la nesfîrşit. Vremea se scurge încet. Vine şi ziua de joi : către miezul nopţii, vaporul soseşte, în toiul unei furtuni.)

În cele din urmă se auzi o bătaie în uşă, iar nerăbdătoarea familie se repezi s—o deschidă. Doi negri îşi făcură apariţia, fiecare cărînd cîte un cufăr, şi porniră pe scări în sus, spre camera de oaspeţi. Se arătă apoi şi uluitoarea creatură — un om cu două capete şi patru braţe, pe un singur trup, proptit pe două picioare ! *El* — sau *ei,* după cum doriţi — se înclină ceremonios, dar familia Cooper nu fu în stare să răspundă numaidecît : era paralizată ! În clipa aceea, din spatele grupului se auzi o exclamaţie — „Dumnezeule !" — urmată de un zgomot de văsărie spartă, iar negresa Naney rămase cu ochii holbaţi lîngă tava cu ceşti de ceai căzută la picioarele ei. Incidentul acesta rupse vraja *şi* trezi familia. Frumoasele capete ale noului venit se înclinară din nou, iar unul dintre ei rosti ; cu graţie şi demnitate :

—Doamnă şi domnişoară, vă rog să—mi acordaţi onoarea de a vi—l prezenta pe fratele meu, contele Luigi Capello (celălalt cap se înclină), precum şi pe mine însumi, contele Angelo. Totodată, vă cerem sincere scuze pentru: întîrzierea cu care—am sosit, o întîrziere cu neputinţă de evitat.

Ambele capete se înclinară încă o dată.

Sărmana gazdă izbuti să bîiguie, în culmea zăpăcelii :

—Sînt bucuroasă să vă cunosc, domnule sau domnilor. Cît despre întîrziere, nu face nimic. V—o prezint pe fiică—mea Rowena, domnule, domnilor. Vă rog să poftiţi în salonaş şi să luaţi loc la masă, la o gustare. Sînteţi uzi leoarcă şi trebuie, că vă simţiţi prost — amîndoi, adică.

Dar, spre adînca uşurarea a bătrînei, cei doi refuzară politicos, sub cuvînt că nu vor să mai reţină gazdele, dornice să se ducă la culcare ; apoi se înclinară pe rînd şi, spunînd „noapte bună", ciudata apariţie se depărta, pe urmele frăţiorilor Rowenei, care—i conduseră sus pe scări, cu cîte o lumînare în mînă.

Văduva Cooper se tîrî pînă—n salonaş şi se prăbuşi, gemînd, într—un jilţ, urmată de Rowena, care—şi pierduse graiul, de uimită ce era. Rămaseră amîndouă tăcute în atmosfera zăpuşitoare din salonaş, fără să ia seama la bîzîitul milioanelor de ţînţari, la vuietul furtunii, la răpăitul ploii pe geamuri şi pe acoperiş, la flacăra albă a fulgerelor sau la bubuitul năprasnic al tunetelor ; nu se mai gîndeau la nimic altceva decît la acea minunăţie, la acea apariţie bizară care dispăruse la fel de brusc precum se ivise ! Nu—şi puteau scoate din minte imaginea acelei făpturi stranii, care, în ciuda vorbelor şi a manierelor ei alese, le zguduise ca un cutremur, cu înfăţişarea—i îngrozitoare. În cele din urmă, văduva spuse, cu voce stinsă, în timp ce trupu—i firav era scuturat de—un fior de gheaţă :

—Uf, ce m—am speriat uitîndu—mă la iadeşul ăla ! Rowena nu—i răspunse. Era încă buimăcită şi nu—şi recăpătase graiul.

Văduva urmă să vorbească, oarecum înciudată acum :

—Cică—s *obişnuiţi* să doarmă împreună, ba chiar *preferă !* Şi eu, care—mi ziceam c—o fac ca să nu mă deranjeze ! Şi că—i frumos din partea lor ! Cînd, de fapt, o persoană în situaţia în care e tînărul...

—Mămico, nu începe să te porneşti contra lui. Sînl sigură că—i un suflet bun şi că—i bine intenţionat. Ambele lui feţe o arată.

—Nu—s chiar aşa sigură. Ăl din stînga, vreau să zic ăla care—i pe partea stîngă, n—are după părerea mea o faţă la fel de frumoasă ca a lui frate—său.

—Adică a lui Luigi.

—Da, Luigi. În orice caz, ăla oacheş la faţă, ăl de stătea la apus de frate—său, cînd s—au ivit în prag. Pot să jur că se ţinea de şotii şi de toi felul de rele, cînd era copil. Şi că maică—sa izbutea cu greu să pună gheara pe el cînd voia să—l prindă. Dar ăl din dreapta e bun ca pîinea lui Dumnezeu, se vede cît de colo.

—Vorbeşti de Angelo.

—Da. cred că—i Angelo, deşi încă nu—s în stare să—i deosebesc după nume. Oricum, e ăl din dreapta, blondul. Are nişte ochi albaştri, senini, un păr arămiu şi cîrlionţat, şi un obraz proaspăt...

—Da, zău, mămico, are o faţă nobilă, o faţă de rege, s—ar putea spune ! şi frumoasă foc ! De fapt, amîndoi sînt frumoşi — ăl oacheş are o faţă ca o cadra ! În tîrguşorul ăsta nu găseşti asemenea feţe şi asemenea capete frumoase, nici pomeneală. Şi asemenea mîini — mai ales ale lui Angelo — aşa de fine, aşa de...

—Lasă prostiile, cum ai putea să ştii ale cui mîini sînt ? Doar purtau mănuşi...

—Păi, nu i—am văzut cînd îşi scoteau pălăriile ?
—Asta nu—nseamnă nimic. Ar fi putut foarte bine să scoată fiecare pălăria celuilalt. Nu se putea şti precis. S—a văzut doar o viermuiala de braţe ridicate în aer — ai fi zis că—s vreo două duzini, mişcîndu—se toate deodată, de te apuca ameţeala cînd le priveai.
—Pe mine nu m—a apucat nici o ameţeală : pe fiecare umăr sînt cîte două braţe...
—Ia stai niţel. Cîte un braţ de pe fiece umăr e al unuia din cei doi, nu—i aşa ? La ce i—ar folosi unui om să — aibă cîte două braţe pe—un umăr ? Fiecare din ei are cîte un braţ pe fiece umăr. Ia să—mi spui tu mie, dacă eşti în stare, cui anume îi aparţine cutare braţ ? Nici măcar *ei nu ştiu* — se folosesc pur şi simplu de braţul care le vine la—ndemînă. Sigur că da ! Mai ales cînd sînt grăbiţi şi n—au timp să se gîndească al cui e braţul cu pricina.

Doamna Patsy Cooper părea să fi găsit argumentul cel mai bun, aşa că fiica ei abandonă lupta. Peste cîteva clipe, văduva se ridică din jilţ şi spuse, căscînd :
—Sărmana creatură ! Sper că n—o să răcească ! Era udă leoarcă, zău aşa. Sper că şi—a lăsat ghetele afară la uşă, ca să se usuce.

Deodată tresări, uimită.
—Acu' îmi amintesc că l—am auzit pe unul din ei rugîndu—l pe Joe să vină la şapte jum'ate — cred că era ăl din stînga. Ba nu, era ăl de la răsărit de celălalt, dar nu l—am auzit pe celălalt spunînd ceva. Mă întreb dacă vrea *şi el* să fie trezit. Crezi că—i prea tîrziu ca să—l întrebăm ?
—Păi, nu e nevoie, mămico. Dacă—l trezeşti pe unul, îl trezeşti şi pe celălalt. Dacă se scoală unul, se scoală şi celălalt, n—are încotro.
—Da, firește. Nu mă gîndisem la asta. Hai la culcare, poate—o să tragem un pui de somn, deşi eu una nu cred. c—aş fi în stare, sînt atît de tulburată de ce—am văzut !

Străinul îi impresionase şi pe băieţi. în timp ce se duceau la culcare, avură o discuţie. Henry, băiatul mai bun, mai omenos, zise :
—Mi—e tare milă de el — ţie nu, Joe ?

Joe, însă, era un băiat de lume, activ, întreprinzător şi, pe deasupra, cam cabotin.
—Milă ? Ce tot vorbeşti ! Păi, e un adevărat fenomen, ceva grandios...
—În loc să—l compătimeşti, Joe, vorbeşti ca şi cum...
—Ca şi cum, ce ? De un lucru sînt sigur : dacă aş avea eu bafta să mănînc cît doi şi să—mi tocesc doar o singură pereche de tălpi, nu mi—aş plînge de milă !

Cei doi gemeni, uzi leoarcă şi frînţi de oboseală, se apucară să se dezbrace, fără să schimbe o vorbă. Abundenţa mînecilor făcea anevoioasă scoaterea mantalei comune — la fel de anevoioasă ca jupuitul unui păianjen : în cele din urmă, după multă smuceală şi transpiraţie, mantaua fu scoasă. Le fel, şi haina comună. După aceea; cei doi fraţi se aşezară în faţa oglinzii şi fiecare îşi scoase cravata şi gulerul proprietate personală. Gulerele erau dintr—acelea tari şi le ajungeau pînă la urechi, întocmai ca mînerele unei roabe, căci aşa cerea moda zilei. Cravatele erau late ca nişte bancnote, şi aveau la dreapta şi la stînga canafuri, ca aripile unei libelule, iarăşi după moda acelei vremi. în ce priveşte culoarea, fiecare cravată era de un gust desăvîrşit, potrivindu—se cu tenul posesorului ei — un roz discret, în cazul fratelui blond, şi un roşu violent în cazul celui brunet : dar, în combinaţie, ele încălcau toate regulile de gust cunoscute de civilizaţia umană. Nimic nu putea fi mai diabolic şi mai strident decît combinaţia acestor culori de neîmpăcat.

Ghetele ude le dădură multă bătaie de cap celor doi, mai ales lui Luigi. Cînd ele fură în sfîrşit scoase, Angelo zise, cu ţîfnă :
—Aş vrea să nu mai porţi asemenea ghete strimte, îmi rănesc picioarele !

Luigi îi răspunse, cu nepăsare în glas :
—Cînd mă aflu la cîrma trupului nostru, amice. Îmi aleg îmbrăcămintea după cum cred de cuviinţă — ţi—am mai spus—o de atîtea ori ! Cînd eşti tu la cîrmă, n—ai decît să faci la fel.

Angelo se simţi jignit şi—i dădură lacrimile. În glasul lui răsună o undă de reproş, dar nu şi de mînie, cînd răspunse:
—Eu, Luigi, îţi ascult adeseori dorinţele, dar tu nu ţii niciodată seamă de dorinţele mele. Cînd sînt eu la cîrmă, te tratez ca pe un musafir, încerc să te fac să te simţi ca la tine—acasă ; dar tu, cînd eşti la cîrmă, mă tratezi ca pe un intrus, mă faci să mă simt ca un musafir nepoftit, ceea ce mă doare cumplit cînd sîntem în societate, fiindcă—mi dau seama că oamenii observă şi comentează.

—Dă—i naibii de oameni, răspunse Luigi, cu o voce leneşă şi cu aerul unuia care s—a plictisit să tot discute despre acelaşi subiect.

Angelo fu scuturat de un fior, dar nu mai spuse nimic, aşa că discuţia luă sfîrşit. Fiecare îşi încheie în tăcere partea de cămaşă de noapte, apoi Luigi, ţinînd în mînă Epoca *Raţiunii* a lui Paine[7] se aşeză într—un jilţ, îşi aprinse pipa şi—şi întinse picioarele pe un alt jilţ, în timp ce Angelo îşi scoase *îndatoririle Omului*[8]. Se apucară amîndoi să citească : deodată, însă, Angelo începu să tuşească, din ce în ce mai tare — o tuse amestecată cu gîfîieli, încît fu silit în cele din urmă să apeleze la omenia fratelui său:
—Luigi, dac—ai fuma un tutun ceva mai slab, sînt sigur c—aş ajunge să mă deprind cu timpul, dar tutunul ăsta e atît de tare, iar pipa e atît de ordinară...
—Nu fi copil, Angelo ! Am învăţat să fumez pipă într—o săptămînă, şi nu mi se mai face rău. Dacă—ai încerca, ai putea şi tu să înveţi şi ai înceta atunci să—mi strici cheful cu veşnicele tale văicăreli !
—Ah, frate, „veşnice"—i un cuvînt prea tare, şi nedrept. Eu mă plîng doar cînd mă sufoc — ştii bine că nu zic nimic cînd sîntem la aer.
—Oricum, ai putea să înveţi şi tu să fumezi.
—Bine, Luigi, dar uiţi *principiile* mele ! N—o să—mi ceri să fac un lucru pe care—l socotesc un păcat !
—Prostii !

Conversaţia încetă din nou, căci Angelo se simţea prost, descurajat şi gata să se înăbuşe. După cîtva timp, îşi închise cartea şi—l rugă pe Luigi să cînte cu el *Din munţii de gheaţă ai Groenlandei;* Luigi, însă, nu voi să—l acompanieze, aşa că Angelo încercă să cînte de unul singur, numai că Luigi îi acoperi glasul tremurător, de tenor plîngăreţ, cu un cîntec zgomotos şi vesel, cîntat cu o voce tunătoare, de bas.

După aceea se făcu linişte, dar nici unul din fraţi nu se simţea fericit. Înainte de a stinge lumina, Luigi dădu pe gît o jumătate de stacană de whisky, iar Angelo, al i cărui organism nu putea suporta nici un fel de băuturi alcoolice, luă o pilulă pentru a împiedica whisky—ul să—i provoace migrenă.

---

[7] E vorba de pamfletul *The Age o f Reason,* publicat în 1793 de Thomas Paine (1737—1309), pamflet violent anticlerical.
[8] E vorba de o lucrare religioasă, intitulată *The Whole Duty o f Man* şi publicată anonim în 1658, în Anglia. Autorul ei a fost probabil Richard Allestree (1,619—1681), pastor şi teolog englez.

CAPITOLUL 2. MĂMICA COOPER PRIMEȘTE TOATE LA GRĂMADĂ

Familia stătea în sufragerie, aşteptînd ca gemenii să coboare la micul dejun. Văduva era calmă, dar fiica ei părea aţîţată şi în culmea fericirii.

—Ce noroc pe noi, mămico, nu—i aşa ? exclamă ea.

—Sper, încă nu sînt sigură.

—Ba da, mămico, poţi fi sigură. Sînt aşa de frumoşi, aşa de binecrescuţi şi politicoşi, nu ca mocofanii din tîrguşorul nostru! Păi, au să schimbe cu totul viaţa noastră — doar ştii ce viaţă plicticoasă duceam ! Poţi fi sigură că sînt plini de calităţi şi cunosc lumea şi toate cele, încît au să fie de mare folos pentru societatea noastră. Nu crezi, mămico?

—De unde vrei să ştiu, draga mea ? Abia i—am zărit. Şi adăugă, după o pauză :

—Au făcut un tărăboi grozav după ce s—au dus la culcare.

— Tărăboi ? Păi, au cîntat, mămico ! Aşa frumos au cîntat!

—Mda, era destul de frumos, dar cam prea strident, cel puţin aşa mi s—a părut mie.

—Spune, mămico, ai auzit tu vreodată *Munţii de gheaţă ai Groenlandei* cîntat c—un glas mai dulce?

—Dacă ar fi fost numai cîntecul ăsta, ar fi fost nespus de dulce, nu zic nu, dar ce le—a venit să—l amestece cu *Bob Ridley bătrînul ?* Păi, cîntecele astea nu se potrivesc deloc unul cu altul, nu—s de acelaşi soi. *Bob Ridley bătrînul* e un cîntec de petrecere, zgomotos, unul din cele mai zgomotoase din rîte se cunosc pe lume. Nu mă pricep la muzică, nici nu pretind că m—aş pricepe, dar după părerea mea nimeni n—ar putea să îmbine aceste două cîntece.

—Păi, mămico, eu credeam că...

—Nu—mi pasă ce credeai tu — aşa ceva e cu neputinţă ! Au încercat ei, ce—i drept, dar după părerea mea au dat chix. în viaţa mea n—am mai auzit o asemenea gălăgie, aveam impresia c—o să cadă tavanul! Cît despre pisici, ce să—ţi mai spun? ! Am trăit mult, şi am văzut destule pisici apucate, dar în viaţa mea n—am văzut pisici să se—agite în halul în care s—au agitat ale noastre, noaptea trecută !

—N—aş crede că asta înseamnă ceva, mămico, fiindcă—i în firea pisicilor să se—agite cînd aud un zgomot neobişnuit...

—Neobişnuit ? ! Da, bine zici ! Dacă au de gînd să cînte asemenea duete în fiece noapte, sper c—au să cînte măcar aceeaşi melodie, fiindcă un duet cu două melodii diferite e, după părerea mea, o greşeală : mai cu seamă cînd melodiile se bat cap în cap !

—Bine, mămico, dar poate c—o fi un obicei străin, un fel special de a cînta, şi cred că—i un fel foarte reuşit, fiindcă dumnealor au avut prilejul să cunoască temeinic cum se cuvine să cînte. Cu educaţia lor, nici n—ar putea să cînte altfel decît au stabilit cele mai înalte autorităţi muzicale — trebuie să recunoşti asta, mămico !

Argumentul era formidabil, aşa că bătrîna văduvă, gîndindu—se cîteva clipe, şi neputînd găsi o ieşire, recunoscu, nu fără un suspin de nemulţumire, că fiica ei avea probabil dreptate. Fiind învinsă, n—avea rost să continue discuţia pe această temă, şi tocmai se pregătea să schimbe vorba, cînd schimbarea veni de la sine.

—Soseşte ! exclamă ea, auzind paşi pe scări.

—Sosesc ! E mai corect să spui aşa, mămico !

Noul locatar, îmbrăcat cam pestriţ, dar arătînd straşnic, păşi regeşte în mica şi curata sufragerie şi, întinzîndu—şi toate braţele deodată, într—un gest prietenos, care amintea de multiplele lame ale unui briceag, scutură simultan mîinile întregii familii. Purtarea lui era atît de firească şi de plăcută, încît orice jenă dispăru, fiind înlocuită cu o senzaţie de intimitate jovială şi cordială. El — sau mai bine zis ei —

fură poftiţi să se aşeze în locul de onoare, din fruntea mesei. Cei doi acceptară cu mulţumiri şi se apucară să taie biftecul, cu o pereche de mîini, în timp ce cu cealaltă pereche de mîini împărţeau feliile tăiate.
—Doriţi cafea sau ceai, domnilor ?
—Cafea pentru Luigi şi ceai pentru mine, doamnă, dacă se poate.
—Frişca şi zahăr ?
—Pentru mine, da, doamnă. Luigi preferă cafeaua simplă. Ne deosebim mult între noi ca fire şi ca gusturi.

Cînd negresa Nancy apăru în prag şi văzu pentru prima oară capetele celor doi fraţi, întoarse în direcţii opuse şi vorbind deodată, în vreme ce braţele învălmăşite vîrau simultan cartofi într—o gură şi cafea în cealaltă — se opri locului şi izbuti cu greu să alunge senzaţia de leşin ce—o cuprinsese ; după care, însă, îşi veni în fire şi fu în stare să servească la masă, cu destul curaj.

Conversaţia intră pe făgaşul ei firesc. La început, cam sacadată, fiindcă nici unul din membrii familiei nu putea isprăvi o frază fără să simtă un nod în gît şi să se poticnească, din pricina vreunei noi surprize pricinuite de atitudinea sau de gesturile gemenilor. Subiectul vremii avu cel mai mult de suferit. Acest subiect fu epuizat, înainte ca bieţii Missourieni să se fi deprins îndeajuns cu priveliştea acelui unic trup ce—şi hrănea cele două guri, ca să se împace cu gîndul existenţei unei asemenea minunăţii. Dar chiar şi după ce minţile tuturor se liniştiră, încă mai rămase un temei de neliniște : mîna care lua de pildă un biscuit, îl ducea adesea la gura care nu trebuia, şi care îl înfuleca de îndată. Lucru de mirare, care cam stingherea conversaţia. Văduva era atît de tulburată, încît ajunseră nu mai participe la conversaţie şi, fără să—şi dea seama, începu să stea cu ochii la pîndă şi să monologheze :
—Mîna aia o să ia cafeaua şi o s—o ducă la... Ba nu, s—a dus la gura cealaltă ! Nu pot pricepe ! Şi acum, mîna aia tuciurie, care ţine un cartof în vîrful furculiţei — ta te uită ! cartoful a picat în gura capului bălai!

În cele din urmă, Rowena îi spuse :
—Ce—i cu tine, mămico ? Visezi ? Bătrîna îşi veni în fire şi roşi, apoi dădu prima explicaţie ce—i trecu prin minte :
—L—am văzut pe domnul Angelo luînd cafeaua domnului Luigi şi m—am gîndit că poate... Domnule Angelo, să—ţi dau şi dumitale o ceaşcă ?
—A, nu, doamnă, vă mulţumesc, dar nu beau niciodată cafea, deşi tare mult aş dori ! E drept, m—aţi văzut că iau ceaşca lui Luigi, dar n—am dus—o la gura mea, ci la gura lui.
—Mda, parcă am văzut. Ai făcut—o special ?
—Cum adică ?

Văduva păru din nou cam descumpănită.
—Mare proastă mai sînt ! exclamă ea. Nu te supăra ! Deh, dumnealui a luat cafeaua pe care mă aşteptam s—o văz c—o bei matale, iar matale ai luat un cartof pe care mă aşteptam să—l mănînce dumnealui, aşa că mi—am zis c—o fi vreo greşeală la mijloc şi că fiecare din voi se alege cu cîte ceva care i—era hărăzit celuilalt.

Cei doi gemeni rîseră.
—Scumpă doamnă, zise Luigi, n—a fost nici o greşeală la mijloc. Totdeauna ne ajutăm aşa unul pe celălalt. E o mare economic pentru amîndoi — o economie de timp şi de muncă. Avem un sistem de semne pe care nimeni altcineva decît noi nu—l poate observa sau înţelege. Dacă eu îmi folosesc ambele mîini şi doresc de pildă cafea, fac semnul respectiv, iar Angelo îmi dă cafeaua — şi aţi văzut că eu i—am oferit un cartof, cînd mi l—a cerut.
—Ce sistem comod !
—Da, şi foarte folositor, adesea. Gîndiţi—vă, de pildă, la vapoarele clin Missouri : ele sînt totdeauna supraaglomerate. Nu există loc la mese decît pentru jumătate din pasageri, cealaltă jumătate trebuie să aştepte tura a doua. Chelnerul trebuie să—i zorească pe unii şi pe ceilalţi, nedîndu—le răgazul să mănînce ca lumea, în tihnă, aşa că ambele ture pleacă de la masă flămînde. Cu noi, însă lucrurile stau cu totul altfel. Angelo se înscrie într—o tură, iar eu în cealaltă. Nici unul din noi nu mănîncă la masa celuilalt, ci se mulţumeşte să dea din fălci şi din mîini. Aşa că. după cum vedeţi, patru braţe îl hrănesc pe Angelo, şi aceleaşi patru braţe mă hrănesc pe mine. Fiecare din noi mănîncă de două ori.

Bătrîna rămăsese cu gura căscată de admiraţie şi nu contenea să exclame :
—E grozav, cu adevărat grozav !

Iar Joe îşi lingea buzele, cu invidie, fără să spună nimic, decît cel mult în gînd.
—Da, continuă Luigi, organismul nostru o fi avînd unele dezavantaje, o ştim şi noi, dar îşi are şi avantajele lui, care le compensează din plin. Gîndiţi—vă bunăoară la călătorii. Călătoriile sînt extrem de costisitoare, în toate ţările ; noi am fost nevoiţi să călătorim mult — hai Angelo, nu mai pune atîta zahăr în ceai, abia mi—am revenit dintr—o indigestie şi nu vreau încă una, tocmai acum ! — da, am fost nevoiţi să călătorim mult. Ei bine, noi călătorim totdeauna ca o singură persoană, fiindcă ocupăm doar un singur loc, aşa că economisim jumătate din costul transportului.
—Ce romantic ! oftă Rowena.
—Da, scumpă domnişoară. Şi foarte practic, şi economic ! In Europa, nu se plăteşte pentru camera de hotel, ci pentru numărul paturilor — aşa că noi am putut face şi pe calea asta economii, plătind pentru un singur—pat. Proprietarii spuneau adesea că, de vreme ce ocupăm amîndoi acelaşi pat, ar trebui...
—Ba nu, îl întrerupse Angelo. N—au făcut—a decît de două ori, şi în ambele cazuri au avut oarecare temei, prin faptul că ne dăduseră cîte un pat dublu — lucru destul de rar în Europa. Nu fi nedrept cu proprietarii : de două ori, nu înseamnă „adesea".
—Depinde, depinde. Am cunoscut eu un tip care căzuse de două ori într—o fîntînă. Zicea că prima oară nu s—a sinchisit, dar că a doua oară i s—a părut „cam prea des". Am folosit oare greşit această vorbă, doamnă Cooper ?
—Ca să spun drept, mă tem că da, însă acum, cînd stau să mă gîndesc, cred că nu.
Se opri, luptîndu—se în chip vizibil cu problema asta dificilă, apoi adăugă, pe tonul un aia care s—a lăsat convins, dar nu pe deplin :
—Cred că nu, dar n—aş şti să spun din ce cauză.
Rowena era încîntată de replica promptă şi scăpărătoare a lui Luigi şi—şi spunea, cu satisfacţie, că nici un june localnic n—ar fi fost în stare să se ridice la o asemenea înălţime. Luigi desluşi pe faţa ei un ropot de aplauze şi—şi exprimă din priviri gratitudinea, într—un chip atît de elocvent, încît fata se simţi mîndră şi roşi de plăcere.
Luigi urmă să vorbească, plin de însufleţire :
—Plătind pentru o singură persoană facem amîndoi baie, căpătăm un loc la teatru şi în biserică — doar la kinetoscop plătim preţ dublu.
—Da, avem de ce să fim mulţumiţi, zise şi Angelo, cu o undă de nostalgie în glas şi cu o lucire cucernică în ochi — pentru noi a fost o adevărată binecuvîntare. Prin bunăvoinţa Proniei, ceea ce—i lipseşte unuia dintre noi, are celălalt. Fratele meu e curajos, pe cînd eu nu prea sînt ; el e foarte bărbătos, autoritar, ba chiar agresiv, pe cînd eu sînt mult mai blajin. Sînt bolnăvicios din fire, pe cînd el nu se îmbolnăveşte niciodată. Eu nu suport nici o doctorie, pe cînd el n—are nimic împotriva doctoriilor şi...
—Dumnezeule ! exclamă văduva. Cînd eşti dumneata bolnav, dumnealui e cel care înghite hapurile ?
—Întotdeauna, doamnă.
—În viaţa mea n—am mai auzit aşa ceva ! E frumos din partea dumitale.
—A, doamnă, e o nimica toată, vă asigur !
—Totuşi, eu cred că—i ceva frumos ! repetă văduva, cu ochii umeziţi de emoţie. Un frate sănătos să înghită hapurile pentru sărmanul său frate bolnav — tare aş vrea să fi avut un asemenea fiu (şi doamna Cooper le aruncă o privire plină de reproş băieţilor ei). Dă—mi voie să—ţi strîng mîna !
Şi, cuprinsă de un elan generos, se smulse din jilţ şi porni spre cei doi gemeni. Orbită de lacrimi, începu să le scuture mîinile, dar Joe îi atrase atenţia :
—Mămico, ai apucat mîna celuilalt !
Ea se zăpăci, dar, schimbînd grabnic mîna, continuă să scuture.
—Iar ai greşit, mămico, zise Joe.
—Tacă—ţi gura ! îl repezi văduva, stingherită şi enervată. Daţi—mi toate mîinile voastre — vreau să le strîng pe toate, căci ştiu că amîndoi sînteţi la fel de buni la suflet !
Era o idee salvatoare, o capodoperă de diplomaţie, deşi văduva nu se sinchisea de diplomaţie şi nici nu—şi dădea seama de genialitatea acestei idei. După ce scutură pe rînd, cu căldură, cele patru mîini, se întoarse la locul ei, într—o stare de exaltare care—o făcea să pară tînără şi frumoasă.
—Îi datorez totul lui Luigi, spuse Angelo, cu duioşie în glas. Fără el, n—aş fi putut supravieţui copilăriei noastre, o copilărie de băieţi săraci şi lipsiţi de prieteni. O, ce săraci eram ! trăiam de pe—o zi pe alta, trăiam ca vai de lume, din mila altora. Mi se întîmpla să nu pun nimic în gură, săptămîni de—a

rîndul, într—atît de greţoasă era mîncarea ce ni se dădea ! Dacă n—ar fi fost Luigi, aş fi murit : el mînca pentru amîndoi...
—Cîtă nobleţă ! suspină Rowena.
—Aţi auzit ? exclamă văduva, adresîndu—se feciorilor ei. Să vă slujească drept pildă, mai ales ţie, Joe !
Joe scutură imperceptibil din cap şi răspunse, dispreţuitor :
—Să haleşti pentru doi ! Păi, ce mare scofală ? Aş fi făcut—o şi eu !
—Taci ! Prost—crescutule ! N—ai priceput nimic. Nu era o mîncare bună !
—Nu contează, tot mîncare era, şi aş fi halit—o chiar de—ar fi fost stricată.
—Ruşine ! Ce vorbe—s astea ? Nu poţi pricepe ? Dumnealor mureau de foame, iar dînsul mînca pentru amîndoi şi...
—Mare brînză ! Dă—mi şi mie ocazia, şi...
—Tacă—ţi gura şi să n—o mai deschizi pînă nu—ţi spun eu !
(Angelo continuă să vorbească, povestind cum părinţii lor, Contele şi Contesa, au trebuit să fugă din Florenţa, din motive politice, şi cum au murit la Berlin, săraci, lipsiţi de marea lor avere, ce le fusese confiscată ; şi cum el şi Luigi au fost nevoiţi să pribegească timp de doi ani cu o trupă de circ, pe jumătate flămînzi.)
—Pîinea aia neagră ! Avea un gust oribil. Dar în tot acest timp, eu aproape că n—am mîncat nimic, mînca numai bietul Luigi...
—De aci înainte o să—i spun Luigi, fără să—l mai domnesc, exclamă văduva, mişcată pînă la lacrimi.
—Vă mulţumesc de o mie de ori, doamnă, deşi nu merit, zău !
—Ah, Luigi are totdeauna noroc cînd plouă cu onoruri, zise Angelo, pe un ton plîngăreţ. Dar cu ce—am greşit, doamnă Cooper, de m—aţi lăsat pe dinafară ? Hai, faceţi—mi şi mie favoarea !
—Să—ţi zic Angelo ? Păi, fireşte c—o să—ţi zic aşa, ce credeai ? Cînd e vorba de gemeni...
—Dar, mămico, i—ai întrerupt povestea, lasă—l să continue!
—Tu să taci, Rowena Cooper, iar dumnealui o să continue clacă taci. O singură întrerupere nu contează, doar două strică.
—Cu întreruperea asta nouă, fac trei întreruperi.
—Rowena ! Nu—ţi permit să—mi răspunzi neîntrebată, mai ales cînd spui prostii !

CAPITOLUL 3. ANGELO ESTE TRIST

(După micul *dejun, întreaga suflare a tîrguşorului a dat buzna în casa văduvei, unde a avut loc o mare sindrofie în cinstea gemenilor ; la sfîrşitul ei, „arătarea" a stîrnit admiraţia tuturor, aşezîndu—se la pian şi cîntînd cu brio o bucată clasică, la patru mîini. După aceea, judecătorul l—a luat, adică i—a luat în primire, ducîndu—i cu şareta lui ca să le arate tîrguşorul.)*

Oamenii se îmbulzeau la ferestre, pentru a—i vedea pe mhaculoşii gemeni. Cîrduri de ştrengari alergau, zbierînd aţîţaţi, după şaretă. La început, cîinii nu arătară nici un inleres : li se păruse că zăresc trei inşi într—o şaretă — un spectacol banal ; dar cînd descoperiră adevărul, îşi schimbară radical atitudinea şi se alăturară ştrengarilor, exprimîndu—şi limpede părerea. Alţi cîini le împărtăşiră interesul — la drept vorbind, toţi cîinii din tîrguşor. Era o privelişte grozavă să—i vezi sărind gardurile, repezindu—se pe după colţuri, ţîşnind de prin toate fundăturile şi uliţele. Şi ce tărăboi făceau ! Nu păreau minaţi de răutate, ci doar de o prejudecată, prejudecata omenească obişnuită împotriva neobişnuitului. Cînd gemenii îşi întorceau feţele spre ei, cîinii o rupeau la fugă în toate direcţiile, dar se opreau la oarecare distanţă, ca să privească în tihnă ; se adunau apoi la loc şi se apropiau din nou, cînd cei doi străini le arătau spatele. Negrii şi nevestele fermierilor fugiră în pădure cînd văzură şareta. Una peste alta, plimbarea în şaretă a fost plăcută şi distractivă, pentru toată lumea.

(A fost o plimbare lungă şi plină de însufleţire. Angelo era metodist, Luigi liber—cugetător, iar judecătorul era foarte mîndru de Asociaţia Liber—cugetătorilor, care propăşea mereu, avînd deja doi membri — el însuşi şi obscurul Wilson Zevzecul. Asociaţia urma să ţină şedinţă chiar în seara aceea, aşa că judecătorul îl invită şi pe Luigi; ceea ce Luigi acceptă bucuros, parte pentru că—i făcea plăcere, parte pentru că—l contraria pe Angelo.)

Ajunseseră la poarta văduvei ; excursia luase sfîrşit. Cei doi gemeni îşi exprimară în termeni politicoşi recunoştinţa pentru plăcuta plimbare, iar judecătorul se înclină respectuos şi le spuse că va veni spre seară ca să—l ia pe contele Luigi ; între timp, se va duce să pregătească şedinţa Asociaţiei liber—cugetătorilor.

—Eşti bine—venit şi dumneata, scumpul meu domn, se grăbi el să adauge, adresîndu—i—se lui Angelo, cu o plecăciune. Adresîndu—mă îndeosebi fratelui dumitale, n—aveam intenţia de a te lăsa pe dinafară. A fost, din parte—mi, o impoliteţă involuntară, te asigur, o impoliteţe datorată în întregime hazardului şi neatenţiei. Te rog să mă ierţi !

Ochii lui ageri văzuseră cum sîngele i se urcă la cap lui Angelo, făcîndu—l să—şi trădeze simţămîntul de profundă jignire. Rana era adîncă, dar scuzele oferite de judecător erau atît de prompte, şi atît de sincere, încît rana se vindecă aproape numaidecît, şi un zîmbet iertător îi vădi bunului judecător că totul era din nou în perfectă ordine.

Sub înfăţişarea modestă şi reţinută a lui Angelo se ascundea, nebănuită de nimeni în afară de prietenii săi intimi, o mîndrie uriaşă, o mîndrie aproape anormală, care—l făcea să se simtă jignit ; şi deşi jignirile erau mai totdeauna imaginare, ele îl răneau adînc. Din nefericire, judele Driscoll îl călcase pe punctul cel mai sensibil, şi anume, convingerea că prezenţa lui Luigi era pretutindeni mai binevenită decît propria—i prezenţă — că el însuşi era adesea invitat, din politeţă, acolo unde numai fratele său era dorit; şi că, în majoritatea cazurilor, el nici nu ar fi fost invitat dacă ar fi putut să fie ocolit fără riscul de a—l ofensa.

O fire atît de simţitoare e, desigur, supusă capriciilor — aceste capricii străbătînd întreaga gamă a sentimentelor şi cunoscînd toate climaturile sufleteşti — de la culmile însorite ale bucuriei pînă la abisurile negre ale deznădejdii. Uneori, în momentele lui de adîncă depresiune, Angelo aproape că—şi

dorea să se despartă fizic de fratele său şi să trăiască separat, ca oricare alt om. Firește însă că, de îndată ce mintea i se limpezea, iar aceste idei bolnăvicioase încetau să—l mai frămînte, el se înfiora la gîn—dul că le putuse concepe şi se ruga sincer să nu le mai nutrească niciodată. Să trăiască separat, ca oricare alt om ? ! Ce penibil, ce insuportabil ar fi ! Ce—ar face oare cu mîinile şi cu braţele sale ? Cum s—ar simţi atunci picioarele lui ? Cit de bizară, cît de grotescă ar părea fiece mişcare, fiece gest, fiece atitudine ! Să dormi singur, să mănînci singur, să umbli singur — o, cît de singur ! Nu, nu, orice altă soartă, numai asta nu ! Oricum ar fi privit—o, din orice unghi de vedere, ideea era revoltătoare !

Nimic mai normal : ar fi fost împotriva firii să simtă altfel. Nu cunoscuse altă viaţă, decît viaţa în comun ; era familiarizat cu ea încă din născare ; nu putea concepe posibilitatea unei alte vieţi, măcar suportabilă, dacă nu plăcută. Pentru el, în intimitatea gîndurilor sale; toţi ceilalţi oameni erau nişte monştri : timp de trei sferturi din existenţa lui, înfăţişarea acestor oameni stîrnise într—însul o aversiune ce promitea să devină ireductibilă. Dar, la vîrsta de optsprezece ani, ochii lui începuseră să ia act de frumuseţea femeiască şi, încetul cu încetul, dorinţe tulburi prinseseră a i se înfiripa în suflet ; sub înrîurirea lor, vechea şi îndărătnica aversiune scăzuse treptat, pentru a dispare cu desăvîrşire în cele din urmă. Oamenii continuau să—i apară ca nişte monştri, iar în momentele lui de luciditate nu nutrea cîtuşi de puţin dorinţa de a fi la fel ca ei, dar alcătuirea lor stranie şi nefirească nu—i mai inspira ură.

Fusese o zi grea pentru el, grea atît fiziceşte cit şi sufleteşte. Fusese chemat dis—de—dimineaţă, înainte de a fi putut dormi suficient pentru a alunga efectele băuturii înghiţite de Luigi ; de aceea, în prima jumătate de oră avusese senzaţia aceea de oboseală, de lîncezeală melancolică, şi gustul acela amar în gură, care vin din mahmureala beţiei şi sînt atît de puţin prielnice unor activităţi fizice sau intelectuale. Urmase lungul şi teribilul efort făcut la sindrofia din casa doamnei Cooper, apoi îngrozitoarea plimbare, cu plicticoasele explicaţii şi exclamaţii laudative ale judecătorului în faţa diferitelor privelişti, precum şi cu asurzitoarele lătrături ale clinilor ! Şi, colac peste pupăză, fusese jignit pînă—n străfundul sufletului său ! Ar fi renunţat bucuros la masă şi s—ar fi dus la culcare, dar îşi păstră calmul şi nu scoase o vorbă, fiindcă ştia că fratele său, Luigi, era plin de viaţă şi de energie şi ar fi rîs de ideea de a—şi irosi în pat sau pe o canapea timpul preţios — ar fi refuzat categoric aşa ceva.

CAPITOLUL 4. SUPRANATURALA CRONOMETRIE

Rowena nu mînca acasă, iar Joe şi Harry întîrziau la joacă, astfel încît în sufragerie nu se aflau, la prînz, decît patru persoane pe trei scaune : cei doi gemeni, văduva şi prietena ei, mătuşa Betsy Hale. Văduva observă în curînd că Angelo avea o expresie de oboseală şi părea prost—dispus, spre deosebire de Luigi, care era plin de vervă. Grija ei maternă o făcu să încerce să—l atragă în conversaţie şi să—i inspire o stare de spirit mai fericită, dar norul tristeţii rămase pe chipul lui. Luigi încercă şi el, cu ajutorul unui gest şi al unei fraze pe care obişnuia să le folosească în asemenea împrejurări. El îl bătu prietenește pe umăr şi—i spuse, pe un ton încurajator :

— Capul sus, partea cea mai rea abia vine !

Dar formula asta nu dădu nici un rezultat — nu dăduse niciodată : de obicei, nu făcea decît să agraveze situaţia, pentru că—l scotea din sărite pe Angelo. Tocmai de aceea, îi şi plăcea lui Luigi.

Văduva îi spuse lui Angelo :

—Eşti obosit, te—ai surmenat, ar fi bine să te duci la culcare îndată după masă, ca să tragi un pui de somn — o să—ţi treacă oboseala, ai să vezi !

—Aş da orice ca să mă pot odihni, doamnă.

—Şi ce te—mpiedică, mă rog ? Păi, odaia îţi aparţine, poţi face orice pofteşti ! I—auzi colo, ce idee, să nu poţi ; face tot ce pofteşti în odaia ta !

—Numai că, vezi matale, există ceva important, ceva esenţial, şi care nu—mi aparţine.

—Ce anume ?

—Trupul meu.

Cele două bătrîne rămaseră perplexe.

—Pai, cum se poate una ca asta, omule? Exclamă tuşa Betsy Hale.

—Trupul meu e al fratelui meu.

—Al fratelui ? ! Nu prea înţeleg. Credeam că—i al amîndurora.

—Este, dar nu în acelaşi timp.

—Curios lucru. Nu pricep cum se poate una ca asta. N—aş crede c—ar putea să funcţioneze în felul acesta.

—A, e un sistem destul de convenabil şi funcţionează binişor — de fapt nici n—ar putea funcţiona altfel. Constat că abstinenţii şi anti—abstinenţii închiriază aceeaşi sală pentru întrunirile lor. Ei nu folosesc sala în acelaşi timp cu ceilalţi, nu—i aşa ?

—Fireşte că nu ! exclamară cele două bătrîne într—un glas.

—Mai mult încă, zise Betsy Hale, liber—cugetătorii şi elevii şcolii Baptiste pentru studiul *Bibliei* folosesc aceeaşi încăpere, de deasupra Halelor, dar te asigur că nu o folosesc în acelaşi timp şi nu se amestecă unii cu alţii.

—Foarte bine, spuse Angelo. Acum înţelegeţi. E limpede că sistemul acesta nu poate fi ameliorat. O să v—o dovedesc. Dacă picioarele noastre ar încerca să asculte de două voinţe, cum am putea ajunge undeva ? Eu aş porni—o într—o direcţie, iar Luigi ar porni—o în altă direcţie, în acelaşi moment — rezultatul ar fi c—am rămîne pe loc, nu—i aşa ?

—Bineînţeles ! Mare minunăţie ! Cine s—ar fi gîndit la una ca asta ?
—Ne—am dondăni şi am discuta la nesfîrşit, pentru cele mai mici fleacuri. Am irosi nenumărate ore, n—am putea nici coborî nici urca scările, n—am fi în stare nici să ne culcăm, nici să ne trezim, n—am putea să ne îmbrăcăm, să ne ridicam în picioare, să ne aşezăm sau măcar să ne încrucişăm picioarele, fără a ţine mai întîi o şedinţă pentru a expune situaţia şi a adopta o hotărîre în unanimitate. N—ar fi cu putinţă, nu—i aşa ?
—Păi, ar da gata pe oricine într—o săptămînă ! Ai mai auzit una ca asta, Patsy Cooper ?
—A, o s—auzi multe lucruri neobişnuite în legătură cu dumnealor ! spuse văduva, cu aerul superior al unuia care posedă drept de proprietate asupra unei noutăţi ce stîrneşte admiraţie.
—Bine, dar cum faceţi ca să vă descurcaţi ? Mărturisesc că ard de nerăbdare să aflu.
—Creatorul nostru, care a creat şi această dificultate, a prevăzut şi o cale de ieşire din ea, răspunse Angelo, cu fervoare. Printr—o misterioasă lege a fiinţei noastre, fiecare din noi deţine, pe rînd, timp de—o săptămînă, o autoritate deplină şi indiscutabilă asupra trupului nostru.
—Nemaipomenit ! Ce frumos !
—Da, e frumos, într—adevăr.
—Nu numai frumos, dar şi drept şi înţelept. Săptămînă se încheie exact la miezul nopţii de sîmbătă, nici o secundă mai tîrziu, se încheie matematic, fără greş, iar în secunda aceea puterea unuia din noi asupra trupului încetează, fiind preluată de celălalt, fie că—i treaz sau că doarme.
—Cît de minunate sînt căile Domnului, şi cit de misterioase !
—Schimbarea se produce atît de matematic, încît s—a întîmplat ca în cursul şederii noastre în multe oraşe mari ale lumii orologiile să fie reglate după ritmul nostru, zise Luigi. Putem spune că noi furnizam ora exactă oraşelor, căci sute şi sute de orologii şi ceasuri particulare erau puse de acord cu orologiile clădirilor publice.
—Să nu—mi mai zică nimeni că Domnul nu mai face minuni ! După părerea mea, prăbuşirea zidurilor Ierichonului izbite de coarnele unui berbec nici n—a fost cine ştie ce !
—Staţi, că încă nu—i totul, spuse Angelo. Poate şi mai miraculos e faptul că schimbarea ţine seamă de gradul de longitudine şi se conformează meridianului pe care ne aflăm. Uite, Luigi e la putere în săptămînă aceasta. Dacă sîmbătă noaptea, cu o secundă înainte de miezul nopţii, am zbura într—un loc situat cu cincisprezece grade la vest de Dawson's Landing, el ar mai deţine puterea timp de încă o oră, deoarece schimbarea se face în funcţie de ora locală.

Impresionată la culme, Betsy Hale rosti, pe un ton solemn :
—Patsy Cooper, să ştii că—i mai tare decît Trecerea Mării Roşii, în ce priveşte detaliile !
—Eu n—aş spune a.şa ceva, replică văduva, dar dac—ai spune Sodoma şi Gomora, aş fi de acord cu matale, Betsy !
—Bine, fie, deşi cred că nu greşesc nici cu Trecerea Mării Roşii — pastorul Maltby mi—ar da dreptate, sînt sigură. Mai e ceva, însă. Să zicem că unul din voi vrea să împrumute pentru o clipă de la celălalt picioarele, s—ar putea oare ?
—Da, dar nu prea obişnuim. De mai multe ori, cînd am făcut—o, chestia asta a avut urmări neplăcute, aşa că de la o vreme nu mai revendicăm şi nu mai acordăm decît foarte rar acest privilegiu — nici nu ne gîndim la aşa ceva, decît în cazuri de maximă urgenţă. Şi apoi, săptămîna în care fiecare din noi e la putere ni se pare atît de scurtă, încît nu ne putem permite să pierdem nici o clipă. Oamenii care—şi folosesc tot timpul picioarele nici nu se gîndesc, firește, cît de binecuvîntat e acest dar. Pentru ei, e o stare obişnuită, normală, aşa că nici nu se mai miră. Dar cînd eu mă trezesc, duminică dimineaţa, la începutul săptămînii *mele,* simt cum puterea pătrunde—n mine şi—s năpădit de fiori de bucurie şi recunoştinţă, încît îmi vine să strig : „Pot să umblu ! Pot să umblu !" Doamnă, dumitale îţi vine să strigi vreodată, cînd te trezeşti : „Pot să umblu, pot să umblu !" ?
—Nu, sărmană făptură, nu—mi vine, dar să ştii că de—aci înainte n—o să mă mai scol din pat fără s—o fac ! Dumnezeule, cînd mă gîndesc c—am avut toată viaţa parte de darul ăsta binecuvîntat şi că n—am mulţumit niciodată Celui—de—sus pentru că mi l—a hărăzit !

În ochii celor două femei străluceau lacrimi. Văduva îi spuse celeilalte, cu dulceaţă în glas :
—Betsy Hale, învăţarăm ceva, noi amîndouă ! Conversaţia alunecă spre alte subiecte, dar la un moment dat reveni la minunatul detaliu al modului strict şi imparţial cum fusese împărţită puterea între cei doi gemeni. Mătuşa Betsy vedea în acest sistem întruchiparea unei justiţii mult superioare celei pe care—o

manifestă legile omeneşti în situaţii asemănătoare.
—După părerea mea, zise ea, nu e drept, n—a fost niciodată drept ca un frate geamăn, născut c—un sfert de minut înaintea altuia, să capete toate pămînturile şi toate titlurile de nobleţe în ţările alea vechi, în vreme ce frate—său rămîne un nimeni şi umblă despuiat. Care din voi s—a născut mai întîi ?

Angelo îşi rezemase capul de capul lui Luigi : îl răzbise oboseala, şi dormea de vreo cinci minute încoace. Cele două bătrîne vorbeau acum încetişor, ca să—i îngăduie să se bucure de odihna pe care fratele său i—o refuzase, neducîndu—l sus la etaj. Luigi ascultă o clipă respiraţia ritmică a lui Angelo, apoi răspunse în şoaptă :
—Ne—am născut amîndoi în acelaşi moment, dar eu sînt cu şase luni mai în vîrstă decît el.
—Dumnezeule !
—Sst ! Nu—l treziţi ! Nu i—ar face plăcere să m—audă spunînd asta. E o taină, pe care n—am dat—o pîn—acum în vileag.
—Bine, dar cum e cu putinţă aşa ceva ? Dacă v—aţi născut în acelaşi moment, cum se poate ca unul din voi să fie mai în vîrstă decît celălalt ?
—E foarte simplu şi vă asigur că—i perfect adevărat. Eu m—am născut cu mult păr pe cap, pe cînd el a rămas chilug ca un ou, vreme de şase luni. Eu am ajuns să umblu cu şase luni înainte ca el să poată face un pas. Dinţii mi—au ieşit cu şase luni înainte de—ai lui. Am început să mănînc, cu şase luni înainte ca el să fie înţărcat. De vorbit, tot aşa, am vorbit cu şase luni înainte ca el să poată rosti un cuvînt. În fine, dovada cea mai clară şi de netăgăduit, e că *suturile de pe craniul meu s—au închis cu şase luni înainte de—a se închide suturile lui !* Mereu acelaşi interval de şase luni, exact şase luni. A fost oare o întîmplare? Nimeni nu va putea pretinde aşa ceva, sînt convins. A fost ceva predestinat, ceva plin de tîlc, iar noi cunoaştem acest tîlc. Ce anume dovedeşte această serie de probe covîrşitoare ? Ea dovedeşte un singur lucru, îl dovedeşte fără nici o putinţă de îndoială. Doamnelor, pentru nimic în lume nu vrem să se afle, de aceea vă rog să păstraţi numai pentru dumneavoastră această taină, şi anume, că *noi nu sîntem mai gemeni decît sînteţi dumneavoastră !*

Cele două bătrîne rămaseră cu gura căscată, parcă paralizate, împietrite de uimire. După ce se uitară năuce una la cealaltă, mătuşa Betsy Hale rosti pe un ton solemn :
—Nu se poate trece peste o dovadă ca asta. Cred că—i ăl mai uimitor lucru pe care mi—a fost dat să—l aud vreodată.

Rămase tăcută cîteva clipe, răsuflînd anevoie, gîtuită de emoţie, apoi ridică privirea spre cei doi gemeni şi adăugă :
—Zău dacă nu v—aş fi luat drept gemeni,— în tot cazul !
—Şi eu la fel, şi eu la fel ! exclamă mătuşa Patsy, cu o convingere neumbrită de nici o îndoială.
—*Oricine* ar fi făcut la fel, zise mătuşa Betsy, cu hotărîre în glas.
—Să nu spuneţi nimănui ! le imploră Luigi.
—Nu, scumpule, răspunseră într—un glas cele două femei, te poţi bizui pe noi, nu te teme !
—Frumos din partea voastră. Să nu vă trădaţi, însă, niciodată : purtaţi—vă mai departe cu noi ca şi cum am fi gemeni.
—Vă puteţi bizui pe noi, repetă mătuşa Betsy. Dar n—o să fie prea uşor, fiindcă, deh, acum, cînd ştiu că nu sînteţi gemeni, nici nu—mi mai *păreţi* c—aţi fi !

Luigi îşi spuse cu satisfacţie : „Am reuşit să le păcălesc !"

Nu prea era frumos din parte—i să le încarce pe bietele femei cu o asemenea taină, care avea să le stea mereu pe buze ori de cîte ori cineva avea să aducă vorba despre cei doi străini ca despre nişte gemeni — o taină din ce în ce mai greu de păstrat, ispita de a o dezvălui crescînd mereu, odată cu chinul pricinuit de efortul de a o păstra. Luigi, însă, nu se gîndise la asta şi probabil că nici nu i—ar fi păsat, chiar dacă s—ar fi gîndit.

Deodată fu anunţat un vizitator, cineva venise să—i vadă pe gemeni. Aceştia se retraseră în salonaş, iar cele două bătrîne începură să discute cu aprindere despre ciudatele lucruri pe care le auziseră. După ce puseră la punct lucrurile, în chip satisfăcător, mătuşa Betsy se ridică să plece, dar se opri ca să mai pună o întrebare :
—Cum mai merge treaba cu Rowena şi Tom Driscoll ?
—Cam la fel. El îi scrie destul de des, iar ea îi răspunde destul de rar.
—Unde—i el ?

—Cred că la Saint Louis, măcar că—i un vagabond, de nu poate nimeni să ştie pe unde se vîntură.
—Nici Rowena nu ştie ?
—Ba da, cred că ştie. Dar n—am mai întrebat—o în ultima vreme.
—Ştii cumva care—s relaţiile dintre Tom şi judele Driscoll ?
—Cred că foarte bune. Aşa zice doamna Pratt şi, fiind sora judelui şi mătuşa lui Tom, şi locuind în aceeaşi casă cu ei, fireşte c—ar trebui să ştie. Ea zice că judele ţine mult la Tom cînd e plecat de—acasă, dar se enervează cînd îl vede pe—aproape; îl scoate din sărite felul lui de a se purta, aşa că nu—i pare deloc rău cînd Tom pleacă din nou. Tom lipseşte de vreo trai săptămîni — cred că—i o plăcere pentru amîndoi!
—Tom e—un zăpăcit, dar sînt convinsă că nu—i un băiat rău.
—A, nu, e doar tînăr, deşi, într—un fel, la vîrsta de douăzeci şi trei de ani nu mai eşti tînăr. La vîrsta asta un tînăr s—ar cuveni să—şi cîştige existenţa. Dacă Tom şi—ar cîştiga existenţa, sau dac—ar încerca măcar, judele ar fi mult mai mulţumit de el. Tom promite mereu c—o să—n—ceapă, dar nu ştiu cum se face, că nu găseşte niciodată drumul.
—Păi, eu cred că în parte e şi judele de vină. Nu trebuia să—i făgăduiască băiatului c—o să—i lase averea, dacă voia să—l îndemne să—şi cîştige pîinea. Dar ia spune, crezi că Rowena o fi—nceput să—l placă ?

Mătuşa Patsy ascundea în inima ei o taină, pe care ar fi vrut s—o păstreze, dar era peste puterile ei : luînd—o deoparte pe mătuşa Betsy, îi şopti cu un glas misterios şi confidenţial :
—Să nu pomeneşti nimănui nimic, o să—ţi dezvălui un secret. După părerea mea, şansele lui Tom Driscoll erau ieri mult mai mari decît azi.
—Ce vrei să spui, Patsy Cooper ?
—Aşa cum auzi ! N—am nici o îndoială. Aş vrea să fi fost şi matale de faţă la micul dejun, ca să te convingi.
—Nu mai spune !
—Păi, pe cîte pot eu să judec, îi place de altcineva, sînt sigură că—i place de unul din fraţii ăştia.
—Dumnezeule ! Care din ei ?
—Nu pot băga mîna—n foc, dar cred că—i vorba de ăl mai tînăr, de Angi !

După ce—şi strînseră mîinile şi se felicitară călduros, cele două bătrîne se despărţiră, fericite la culme, una din ele pentru că aflase ceva ce nu era cunoscut de restul tîrguşorului, iar cealaltă fiindcă era singura persoană în stare a—i furniza ştirea.

Vizitatorul care venise să—i vadă pe cei doi gemeni era domnul Hotchkiss, pastorul bisericii Baptiste. La sindrofie, Angelo îi spusese că în ultimul timp îşi schimbase convingerile religioase şi că dorea să treacă la baptism, pentru a se alătura numaidecît bisericii domnului Hotchkiss. Convorbirea lor se sfîrşise repede, din pricină că nu avuseseră răgazul să discute mai mult. Pastorul, încîntat, venea acum să—i invite pe cei doi să asiste în seara aceea, la orele opt, la clasa lui de studenţi ai *Bibliei.* Angelo acceptă şi se aştepta ca Luigi să refuze, dar acesta nu refuză, căci ştia prea bine că studenţii *Bibliei* şi liber—cugetătorii se adunau în aceeaşi sală, iar el voia să—l pună pe fratele său în încurcătură, silindu—l să stea în compania liber—cugetătorilor.

CAPITOLUL 5. GUILT ŞI INOCENTA FINELY BLENT

(Urmează o ceartă aprigă între cei doi gemeni. Au şi de ce să se certe, fiindcă Angelo, căutînd mereu adevărul, e nevoit să—şi schimbe des convingerile religioase, pentru a le ameliora, ceea ce îl oboseşte şi—l plictiseşte pe Luigi ; silit să fie de faţă la fiece nouă convertire a fratelui său, el se vede pus în situaţift falsă de a părea de acord cu opiniile nestatornicului Angelo, ba chiar că le şi sprijină. Mai mult încă, e silit să ia parte la întrunirile antialcoolice la care se duce Apgelo, deşi le detestă. Pe de alta parte, în săptămînile cînd Luigi e cel ce comandă picioarelor, el îi oferă lui Angelo destule motive de nemulţumire, fiindcă—l cară la tot felul de circuri, curse de cai şi baluri, expunîndu—l astfel la tot felul de critici şi insulte. Pe deasupra, mai şi bea, iar băuturile i se urcă la cap lui Angelo, făcîndu—l să se poarte într—un mod ruşinos. În seara aceea, cei doi luară parte la întrunirea liber—cugetătorilor, la care Angelo rămase tăcut şi mofluz ; urmă clasa studenţilor Bibliei, *care îl priviră cu răceală, din pricină că se afla într—o asemenea companie. Merseră apoi la locuinţa lui Wilson. În capitolul 11 al romanului* Wilson Zevzecul *e descrisă scena în care Wilson zăreşte o fată în odaia lui Tom Driscoll; capitolul se încheie cu mitingul „Fiilor Libertăţii" împotriva temperanţei şi cu bătaia administrată de Luigi lui Tom ; se dau de asemeni unele amănunte în legătură cu aventurile Roxanei ca slujnică pe un vapor de pe Mississippi. într—un capitol anterior fusese descris într—un stil de farsă modul cum îşi schimbase în leagăn copiii.)*

A doua zi dimineaţă întreg orăşelul comenta zgomotos marea veste : Wilson Zevzecul avea în sfîrşit un proces ! Uimirea oamenilor era atît de mare, iar curiozitatea lor atît de vie, încît la deschiderea şedinţei sala tribunalului era ticsită — pînă şi ferestrele erau ocupate ! Toţi transpirau, înfierbîntaţi de emoţie şi de arşiţa insuportabilă a verii.

Tom Driscoll îi dăduse în judecată pe gemeni, învinuindu—i de agresiune. Robert Allen fusese angajat de Driscoll ca avocat al acuzării, iar David Wilson ca avocat al apărării. Păstrîndu—şi intactă jovialitatea după zborul din ajun deasupra capetelor „Fiilor Libertăţii", zbor ce—i frînsese spinarea şi—i rupsese cîteva oase, Tom nu se putu opri să—i spună lui Wilson, cu un rînjet pe buze :

—Mi—am ţinut făgăduiala, după cum vezi. Ţi—am făcut rost de un proces. Mai curînd chiar decît mă aşteptasem.

—Foarte frumos din parte—ţi, mai ales dacă ai de gînd să te judeci pînă la capăt.

—Deocamdată nu—ţi pot spune nimic precis în această privinţă. Dar vom vedea. Dacă o să constat că meriţi, o să te iau sub aripa mea şi—o să—ţi asigur gloria şi bogăţia.

—Voi încerca să o merit, Tom !

După ce juraţii depuseră jurămîntul, domnul Allen vorbi astfel :

—Domnule preşedinte, nu vă vom reţine atenţia decît cîteva momente. Nu poate încăpea nici un fel de îndoială asupra faptului că a avut loc un act de agresiune. Împricinaţii, aci de faţă, l—au lovit pe clientul meu aseară, în Hale ; l—au lovit în mod violent, cu o violenţă neobişnuită, ba chiar fără precedent, în aşa măsură încît clientul meu a fost luat pe sus şi aruncat în mijlocul auditoriului. Putem dovedi acest lucru cu patru sute de martori, dar îi vom cita doar pe trei dintre ei. Să poftească domnul Harkness.

Domnul Harkness declară, sub prestare de jurămînt, că prezidase întrunirea menţionată de avocat, că se afla într—o poziţie de unde—i putuse vedea bine pe împricinaţi lovindu—l pe reclamant şi azvîrlindu—l în aer, înainte ca acesta să aterizeze în mijlocul auditoriului.

—Avocatul apărării îl poate interoga pe martor, încheie Allen.
—Domnule Harkness, începu Wilson, spuneţi că i—aţi văzut pe aceşti domni — clienţii mei — lovindu—l pe reclamant. Sînteţi sigur — şi vă rog să nu uitaţi c—aţi depus jurămîntul — sînteţi absolut sigur că i—aţi văzut pe *amîndoi* lovindu—l pe reclamant, sau numai pe unul dintre ei ? Luaţi seama cum răspundeţi.
Pe faţa martorului se zugrăvi o expresie de năuceală.
Omul şovăi şi încercă să bîiguie ceva, dar nu reuşi să scoată nici un cuvînt. Ochii lui se îndreptară spre cei doi gemeni, cu o privire absentă.
—Vă rugăm să răspundeţi, domnule Harkness, nu lăsaţi tribunalul să aştepte ! E o întrebare foarte simplă.
Avocatul acuzării exclamă, iritat :
—Onorată curte, e o întrebare trivială şi irelevantă. Fireşte că amîndoi l—au lovit, deoarece n—au decît o singură pereche de picioare, de care răspund amîndoi !
Wilson remarcă, sarcastic :
—Domnule preşedinte, îngăduiţi acestui nou martor să depună jurămîntul ? Dumnealui pare să deţină unele informaţii care—ar putea fi de cea mai mare importanţă în momentul de faţă — informaţii de natură să lămurească pe deplin o chestiune foarte dificilă legată de procesul în curs. Colega Allen, vreţi să veniţi în boxa martorilor ?
—Vedeţi—vă de propriul dvs. client ! replică Allen, cu arţag.
Oamenii izbucniră în rîs, atrăgîndu—şi mustrarea preşedintelui.
—Domnule Harkness, urmă Wilson, cu un glas insinuant, mă văd nevoit să insist a primi un răspuns la întrebarea de adineauri.
—Păi, eu, fireşte, nu ştiu precis, dar am impresia că...
—Lăsaţi impresiile, domnule, răspundeţi la întrebare !
—Păi, eu... nu pot răspunde !
—În ordine, domnule Harkness. Luaţi loc. Publicul începu să chicotească, iar domnul Harkness se retrase, cu un aer foarte încurcat.
Domnul Wakeman veni în boxa martorilor şi jură că—i văzuse pe cei doi gemeni lovindu—l pe reclamant şi azvîrlindu—l de la tribună. Avocatul apărării îl luă în primire :
—Domnule Wakeman, aţi declarat sub prestare de jurămînt că i—aţi văzut pe aceşti domni lovindu—l pe reclamant. Să înţeleg cumva că juraţi că i—aţi văzut pe *amîndoi ?*
—Da, domnule, răspunse martorul, cu hotărîre în glas.
—De unde ştiţi că amîndoi l—au lovit ?
— Pentru că i—am *văzut !*
Oamenii rîseră, ceea ce le atrase un nou avertisment din partea preşedintelui tribunalului.
—Dar cum de ştiţi că amîndoi, nu doar unul dintre *ei,* au făcut—o ?
—Păi, în primul rînd, insulta a fost adresată amîndurora, reclamantul zicîndu—le că—s o pereche de foarfeci. Fireşte că amîndoi s—au simţit jigniţi, aşa că...
—Staţi puţin ! Acum nu faceţi altceva decît să emiteţi o ipoteză. Rămîneţi în domeniul faptelor, lăsaţi argumentele în seama avocaţilor. Continuaţi !
—Oricum, au fost amîndoi acolo, *asta* am văzut cu ochii mei.
—Foarte bine. Continuaţi !
—Şi amîndoi l—au lovit, jur !
—Domnule Wakeman, contele Luigi, aci de faţă, s—a dus de bună voie aseară, la întrunirea „Fiilor Libertăţii" ?
—Da, domnule. A fost acolo, şi chiar a băut un pahar, două de whisky, ca omul...
—Dar fratele lui, s—a dus de bună voie ?
—Nu, domnule. Fiindcă—i abstinent, n—a vrut să se ducă şi a fost ales din greşeală.
—I s—a dat şi lui un pahar de whisky ?
—Da, domnule, dar şi asta a fost o greşeală, chiar dacă fără intenţie. N—a vrut să bea, şi a pus jos paharul. Reclamantul a întins mina şi a înşfăcat paharul, adăugă martorul, după o scurtă pauză .
Oamenii izbucniră în rîs, dar preşedintele nu—i mustră prea tare, fiind el însuşi pe punctul de a se molipsi de ilaritatea generală.

Domnul Allen sări în picioare, exclamînd :
—Protestez împotriva acestor întrebări absurde, care n—au nici o legătură cu procesul în curs.
—Calmaţi—vă, colega, îi spuse Wilson. A fost doar un experiment. Şi acum, domnule Wakeman, dacă unul din aceşti domni se decide să se alăture unei asociaţii, iar celălalt e contra ; şi dacă unul dintre ei e amator de whisky, iar celălalt nu e, aşa că pune jos paharul şi—l lasă fără protecţie (chicoteli în rîndurile asistenţei) toate acestea „ înseamnă, nu—i aşa, că dumnealor au gînduri, gusturi şi preferinţe independente, şi că unul dintre ei e în stare să aprobe un lucru, chiar în momentul cînd celălalt îl dezaprobă categoric — nu vi se pare ?
—Sigur că da. E cît se poate de clar.
—Ei bine, s—ar putea — spun doar că s—ar putea — ca unul dintre aceşti doi fraţi să fi vrut să—l lovească aseară pe reclamant, şi ca celălalt să nu fi vrut ca reclamantului să i se administreze o asemenea pedeapsă umilitoare în faţa unui public atît de numeros. Nu ar fi oare posibil ?
—Sigur c—ar fi. Mai mult decît posibil. Nu cred că blondul ar fi în stare să lovească pe cineva. Celălalt e de vină...
—Tăcere ! exclamă avocatul reclamantului şi urmă să spună ceva, care se pierdu în hohotele de rîs ale asistenţei.
—E în ordine, domnule Wakeman, puteţi lua loc, îi spuse Wilson.
Fu chemat cel de—al treilea martor, care—i văzuse şi el pe cei doi fraţi lovindu—l pe reclamant. Wilson trecu la interogarea martorului.
—Domnule Rogers, afirmaţi că i—aţi văzut pe aceşti domni lovindu—l pe reclamant ?
—Da, domnule.
—Amîndoi ?
—Da, domnule.
—Care din ei a lovit mai întîi ?
—Păi, amîndoi l—au lovit în acelaşi timp.
—Sînteţi absolut sigur ?
—Da, domnule.
—Ce vă face să fiţi atît de sigur ?
—Păi, stăteam drept în spatele lor şi i—am *văzut*...
—Cîte lovituri au fost ?
—Una singură.
—Cînd lovesc doi gemeni, se produc două lovituri, nu—i aşa ?
—Mda... Aşa e, de obicei.
—Atunci, ce anume credeţi că s—a întîmplat cu cealaltă lovitură ?
—Păi, adevărul e că, în cazul de faţă, nu mă gîndeam c—ar fi nevoie de două lovituri.
—Dar acum, ce credeţi ?
—Păi, nu prea ştiu ce să cred, am însă impresia că unul dintre ei a dat o jumătate de lovitură, iar celălalt restul.
O voce din mulţime strigă :
—E prima declaraţie rezonabilă făcută de un martor ! Publicul aplaudă zgomotos.
—Linişte ! exclamă preşedintele. Altfel, evacuez sala ! Domnul Allen părea satisfăcut, dar Wilson n—avea aerul că—i descumpănit, căci spuse :
—Domnule Rogers, ne—aţi făcut favoarea de a ne împărtăşi părerile şi presupunerile dumneavoastră, dar întrucît părerile şi presupunerile nu constituie dovezi, vă voi oferi o şansă de a aduce o contribuţie pozitivă, pe care o să vi—o solicit de îndată. Deocamdată, îi rog pe împricinaţi să vină la bară şi să repete formidabila lovitură de ieri. Cei doi gemeni se ridicară.
—Şi acum, domnule Rogers, urmă Wilson, vă rog să luaţi poziţie în spatele dumnealor.
O voce din sală :
—Ba nu, în faţa lor ! (Rîsete. Preşedintele restabileşte ordinea.)
Altă voce :
—Ba nu, trage—i încă una—n fund lui Tommy ! (Rîsete în sală, aprig admonestată de preşedintele tribunalului.)
—Şi acum, domnule Rogers, vor fi administrate două lovituri, una după alta, şi vă asigur că cel puţin una

dintre ele va fi dată exclusiv de către unul din gemeni, fără nici un ajutor din partea celuilalt. Priviţi cu atenţie, căci va trebui să vă pronunţaţi răspicat, fără nici un „dacă".

Rogers se ghemui în spatele gemenilor, cu palmele deasupra genunchilor, în poziţia portarului la jocul de baseball, şi cu privirile aţintite asupra picioarelor din faţa lui.

—Sînteţi gata, domnule Rogers ?

—Gata, domnule.

—Loviţi ! le porunci Wilson gemenilor. Lovitura fu administrată.

—Aţi înregistrat lovitura, domnule Rogers ?

—Lăsaţi—mă să mă gîndesc o clipă, domnule avocat !

—Gîndiţi—vă cît doriţi şi comunicaţi—mi cînd aţi terminat.

Preţ de un minut, Rogers rămase pe gînduri, sub privirile aţîţate ale tuturor, apoi rosti :

—Gata, domnule avocat.

—Loviţi !

Lovitura care urmă era o copie exactă a celei dinţii.

—Şi acum, domnule Rogers, aflaţi că una din lovituri era o lovitură individuală, nu una colectivă. Vă rog să ne spuneţi clar care era lovitura colectivă.

Martorul răspunse, cu o mutră plouată ;

—Mă las păgubaş. Nimeni n—ar fi în stare să le deosebească, domnule !

—Atunci, vă rog să ne spuneţi dacă vă menţineţi afirmaţia că lovitura de aseară a fost o lovitură colectivă?

—Nu, domnule, n—o menţin, zău.

—În ordine, domnule Rogers. Dacă stimatul meu coleg Allen, doreşte să ia cuvîntul, foarte bine, domnule preşedinte, dar în ce mă priveşte sînt dispus să renunţ la orice comentarii, pentru a da posibilitate acestui juriu de oameni inteligenţi să judece cît mai grabnic cazul.

Judecătorul Robinson îşi exercita funcţia doar de două luni încoace, în care răstimp nu avusese bineînţeles prea multe procese. Cunoştinţele lui în materie de legi şi jurisprudenţă se limitau la ceea ce putuse agonisi în acest scurt interval. Le dădea multă bătaie de cap avocaţilor, deoarece deciziile lui erau uneori cam năstruşnice şi se încăpăţâna să le menţină cu dîrzenia şi simplicitatea unui magistrat roman ; oamenii erau însă mulţumiţi de dînsul, văzînd că intenţiile lui era întotdeauna bune, că era cu totul imparţial şi că de obicei îşi compensa prin bun simţ deficienţele aşa—zis tehnice. Simţind că în cazul de faţă era rost de o eroare judiciară, se ridică la înălţimea situaţiei.

—O clipă, domnilor, spuse el, e limpede că s—a comis o agresiune, oricine îşi poate da seama de asta ; dar judecînd după modul cum decurg lucrurile, vinovatul va scăpa de condamnare. Nu pot îngădui una ca asta, de aceea...

—Dar, excelenţă, îl întrerupse Wilson, destul de respectuos, dealtfel, am impresia că luaţi o decizie dumneavoastră înşivă, în timp ce juraţii...

—Lăsaţi—i pe juraţi, domnule Wilson, juraţii vor avea t ocazia să se pronunţe, atunci cînd vor constata existenţa unui punct îndoielnic, ceea ce încă nu e cazul. Nu există nici un fel de îndoială asupra faptului că s—a comis o agresiune. Încercarea de a dovedi că ambii acuzaţi ar fi săvîrşit—o, a dat greş. Rezultă oare că amîndoi s—ar cuveni să scape de rigorile legii ? Nu, cîtă vreme prezidez această instanţă, mă voi opune unei asemenea situaţii. Se pare că punerea colectivă sub acuzaţie a ambilor împricinaţi a fost o greşală ; fiecare dintre ei trebuia să fie pus sub acuzaţie în mod individual...

—Dar, excelenţă ! izbucni Wilson. Pentru a face dreptate clienţilor mei, mă văd nevoit să insist ca, întrucît acuzarea nu a putut despărţi...

—Domnule, clienţilor dumneavoastră nu li se va face : nici o nedreptate, ei vor fi apăraţi, la fel ca şi legea. Domnule Allen, vă rog să vă modificaţi pledoaria şi să—i acuzaţi în mod individual pe cei doi.

—Dar, excelenţă ! exclamă Wilson. E o procedură fără precedent ! A pune în primejdie un împricinat prin modificarea şi agravarea arbitrară a acuzaţiilor formulate împotriva lui, cu scopul de a—i atrage condamnarea, acuzaţiile formulate iniţial vădindu—se a nu fi suficiente pentru o condamnare, iată o procedură nemaiauzită !

—Nemaiauzită, unde anume ?

—În instanţele din acest stat sau din oricare alt stat.

—Nu cunosc obiceiurile altor instanţe şi nu mă interesează să le cunosc, replică judecătorul Robinson,

cu un aer demn. Eu răspund de *această* instanţă şi nu pot îngădui ca judecata mea să fie denaturată, iar libertatea de decizie să—mi fie stingherită de îndemnul de a mă potrivi cu capriciile altor instanţe, fie ele oricît de...

—Dar bine, excelenţă, cele mai vechi şi mai înalte instanţe din Europa...

—Instanţa aceasta nu se conduce după un model european, domnule Wilson ! Nu se conduce după nici un alt model, decît cel propriu, care constă în a face dreptate atît Statului cît şi acuzatului, indiferent de practicile sau obiceiurile din Europa sau de oriunde altundeva ! (Aplauze frenetice.) Linişte ! Acest tribunal n—are şi n—a avut obiceiul de a imita alte instanţe, n^are şi n—a avut obiceiul de a se ascunde în spatele deciziilor altor instanţe, şi nu avem intenţia de a începe acum. Vom proceda aşa cum vom putea mai bine, în lumina ce ne—a fost hărăzită de Domnul, şi atît timp cît acest tribunal va continua să se bucure de aprobarea Lui, va rămîne indiferent faţă de opiniile pe care s—ar putea să le aibă despre el alte instituţii. (Aplauze.) Domnilor, vă cer imperios să faceţi ordine ! Liniştiţi—vă ! Domnule Allen, vă rog să—i trataţi în mod individual pe împricinaţi. Continuaţi—vă interogatoriul.

Allen nu se simţea la largul lui. Totuşi, după ce se consultă în şoaptă cu clientul lui şi cu alţi cîţiva oameni, se ridică şi spuse :

—Excelenţă, constat că e răspîndită părerea că acuzaţii sînt capabili să acţioneze în chip independent pe multiple planuri, dar că această independenţă nu se extinde asupra picioarelor lor, autoritatea asupra acestor picioare revenindu—i exclusiv cîte unuia dintre fraţi, pentru un număr fix de zile, după care trece la celălalt frate, pentru un termen asemănător, într—o alternanţă ritmică. Aş putea chema martori în stare a dovedi că acuzaţii le—au dezvăluit existenţa acestui fapt neobişnuit, făcîndu—le cunoscut şi cine dintre ei era stăpîn peste picioare în ziua de ieri, ceea ce ar constitui, fireşte, o dovadă asupra identităţii agresorului şi a vinovăţiei sale, dar întrucît e vorba doar de mărturisiri orale, ce n—au fost făcute sub prestare de jurămînt...

—Lăsaţi asta, domnule Allen. S—ar putea ca nu *toate* aceste mărturisiri să fi fost orale. Vom vedea. S—ar putea, oricum, să ne ajute să dăm de urmele vinovatului. Chemaţi—vă martorii !

—În cazul acesta, îl voi chema pe domnul John Buckstone, care se află în sală. Aş ruga de asemenea să se trimită după doamna Patsy Cooper. Domnule Buckstone, poftim la bară !

După ce depuse jurămîntul, Buckstone declară că, în ajun, contele Angelo Cappello se împotrivise ideii de a lua parte la întrunire şi—i rugase pe toţi cei de faţă să fie martori că el personal nu doreşte să meargă, şi că deci va c merge silit. Contele Luigi îi răspunsese, tăios, că el, unul, se va duce în orice caz. Iar cînd contele Angelo i se plînsese că trebuie să stea atîta timp în picioare, contele Luigi îi replicase, aparent uimit : „Dar ce, sînt picioarele tale ? Ce neobrăzare !"

Judecătorul rosti, cu o satisfacţie solemnă

—Iată—ne ajunşi în miezul lucrurilor ! Pe cît se pare, contele Luigi se afla în posesia bateriei în momentul agresiunii.

Întrucît Allen nu—i mai ceru lui Buckstone să răspundă la întrebări, Wilson îl luă în primire pentru a—l interoga.

—Domnule Buckstone, cam cînd a avut loc conversaţia aceea ?

—Pe la orele nouă ieri seară, domnule.

—Şi după aceea aţi pornit drept spre sală '?

—Da, domnule.

—Cît timp v—a trebuit ca s—ajungeţi acolo?

—Păi, am mers pe jos şi, cum nu ne grăbeam, ne—au trebuit, cred, vreo douăzeci de minute, poate ceva mai mult, fiindcă veneam tocmai de la marginea tîrguşorului

—Cam la ce oră a fost administrată lovitura ?

—Pe la zece fără vreo treisprezece minute şi jumătate.

—Admirabil ! Sînteţi un martor exemplar, domnule Buckstone. Cum se face că v—aţi uitat la ceas chiar în acel moment ?

—Totdeauna mă uit cînd asist la o încăierare : ştiu bine că voi fi chemat ca martor, şi nu strică să cunosc ora exactă.

—Ar fi bine ca şi alţii să fie la fel de grijulii. Între discuţia din locuinţa mea şi momentul agresiunii, de care ne ocupăm acum în amănunt, a mai fost făcută vreo declaraţie ?

—Nu, domnule.

—Dacă autoritatea asupra picioarelor îi revenea la orele nouă unuia dintre fraţi, dar a trecut în posesia celuilalt în următoarele treizeci sau patruzeci de minute, credeţi că aţi fi putut observa schimbarea ?
—Cu nici un chip !
—Asta e tot, domnule Buckstone,

Patsy Cooper fu chemată în boxa martorilor. Oamenii îi făcură loc să treacă, iar ea îşi croi drum, zîmbind, cu multe plecăciuni, prin coridorul îngust, însoţită ca de—o escortă sau ca de un scutier de către Betsy Hale, care zîmbea şi făcea la rîndu—i temenele, în uralele publicului Judecătorul nu socoti necesar să pună capăt acestei manifestaţii de simpatie, in cinstea bătrînelor favorite, ci o lăsă să se potolească de la sine.

Cele două bătrîne se opriră şi strînseră cu căldură mîinile celor doi gemeni, apoi îl salutară prieteneşte din cap pe judecător şi se aşezară pe scaunele pregătite pentru ele. îndată după aceea, începură să—i asalteze cu o ploaie de întrebări pe amicii din jurul lor :
—Ce—i acolo ? La ce foloseşte chestia aia ? Cine—i tînărul care scrie la pupitru ? Zău că—i Jack Bunce! Păi, credeam că—i bolnav ! Cine—s juraţii ? Ia te uită ! ăi de colo ?

Billy Price şi Job Turner şi Jack Lounsbury, şi... N—aş fi crezut! Cine s—ar fi gîndit...

Fiind rugate, cu blândeţe, să tacă, limbile li se opriră din trăncănit, dar feţele lor ramaseră radioase, iar în ochi flacăra recunoştinţei pentru fericirea acestei noi şi senzaţionale experienţe nu scăzu cîtuşi de puţin. Mătuşa Patsy se ridică şi depuse jurămîntul, iar domnul Allen îi explică despre ce era vorba şi o rugă să spună tot ce ştie, pentru a aduce cît mai multă lumină în chestiunea cu pricina. Bătrîna se jucă o clipă cu gentilica ei, ca şi cum s—ar fi gîndit de unde anume să înceapă, apoi spuse :
—Păi, uite ce cred eu. Picioarele—s ale domnului Luigi timp de—o săptămînă, după care—s ale lui domnu—Angelo, care poate să facă tot ce pofteşte cu ele.
—Faci o greşală, mătuşă Patsy Cooper, o admonesta judecătorul. Nu trebuie să prezinţi asta ca pe un *fapt,* deoarece nu eşti sigură că—i un fapt.
—De ce să nu ? se miră tuşa Patsy, uşor supărată.
—Dar ce te face să crezi că ştii ?
—Păi, fiindcă mi—au spus—o chiar dînşii !
—Asta nu—i un motiv.
—Doamne fereşte ! Bety Hale, ai auzit ?
—Dac—am auzit ? ! Cred şi eu c—am auzit ! exclamă Betsy, ridicîndu—se în picioare şi înfruntînd instanţa. Păi, dom'le judecător, mă aflam acolo şi i—am auzit cu urechile mele : Luigi i—a zis lui Angelo, ba nu, Angelo i—a zis lui...
—Haide, hai, doamnă Hale, te rog să te—aşezi şi să...
—Bine, bine, o să m—aşed, da' nu înainte de—a...
—Îţi ordon să şezi !
— Îmi ordoni ? Zău că povestea asta începe să...

Sala izbucni în rîs, dar fu grabnic readusă la ordine : între timp, domnul Allen o convinse pe bătrînă să se aşeze, aşa că tuşa Patsy putu să continue :
—Da, mi—au spus—o, şi ştiu că—i adevărat. În săptămîna asta picioarele—s ale lui Luigi, dar...
—Aha, vasăzică *ei* ţi—au spus asta ? o întrerupse judecătorul, aţîţat.
—Adică nu chiar ei, dar n—are a face. Ştiu, în tot cazul, că ieri, la prinz, Angelo era obosit ca un cîine, dar Luigi n—a vrut să—i împrumute picioarele ca să se ducă sus şi să togă un pui de somn!
—Angelo i le—a cerut ?
—Stai să mă gîndesc niţel... mi se pare că... ascultă, Betsy, mai ţii minte dacă el...
—Las—o pe mătuşa Betsy, ea nu—i martoră în proces, îi tăie vorba judecătorul. Noi vrem să aflăm doar ceea ce îţi aminteşti dumneata.
—Zău aşa, Sim Robinson, am impresia că te legi de fleacuri, te—ai făcut tare cusurgiu ! Păi eu, cînd nu—mi aduc aminte de ceva, întreb întotdeauna...
—Bine, continuă, *te rog !*
—Cum ai vrea să continue, dacă o tot întrerupi ? se amestecă în vorbă mătuşa Betsy. Păi eu, dacă m—ar cicăli cineva în felul ăsta, m—aş zăpăci şi m—aş fîstîci aşa de tare, că...

Se ridicase iar în picioare, dar Allen o convinse din nou să se aşeze, în timp ce preşedintele tribunalului înăbuşea rîsetele publicului.

—Doamnă, zise atunci judecătorul, dumneata ştii, ştii precis adică, independent de orice îţi vor fi spus aceşti domni, că puterea asupra picioarelor lor trece cu regularitate de la unul la celălalt, după o săptămînă ?
—Cu regularitate ? Păi, nu te supăra, dar cuvîntul „regularitate" nu exprimă precizia acestei schimbări ! Toate marile oraşe din Europa îşi potriveau orologiile după dînşii.
(Rîsete, curmate de preşedintele tribunalului.)
—De unde *ştii ?* Asta—i întrebarea. Te rog să răspunzi clar şi cinstit.
—Nu—mi mai vorbi aşa, Sim Robinson, nu accept ! De unde ştiu ? Ha ! Dar *matale* de unde ştii ce ştii ? Fiindcă ţi—a zis cineva, de aia ! N—ai scornit—o din capul matale. Ei bine, gemenii ăştia sînt oamenii cei mai vrednici de crezare din lume şi nu se cade, zău, să arunci cu noroi în ei**,** din jilţul matale, fără nici un motiv ! Şi pe urmă, nu uita că—s şi orfani, amîndoi. Tot...
Mătuşii Betsy se ridicase din nou, şi amîndouă începură să vorbească deodată, cu glas tare, deşi nu le putea nimeni auzi, din pricina hohotelor de rîs, pe care preşedintele încerca în zadar să le curme cu ajutorul unui prespapier pe care—l tot izbea de pupitru. În cele din urmă, cînd liniştea fu restabilită, judecătorul rosti :
—Doamnele se pot retrage.
—Dar, excelenţă, am dreptul să le interoghez, în interesul clienţilor mei...
—Nu va trebui să ţi—l exerciţi, domnule Wilson : mărturia e respinsă.
—Respinsă ? ! exclamă tuşa Patsy, şifonată. Şi mă rog, de ce—i respinsă ? Aş vrea să ştiu !
—Şi eu la fel, Patsy Cooper. Am impresia că, dacă e să—i salvăm pe aceşti sărmani străini persecutaţi, avem datoria sfîntă să stăm aici şi să vorbim în apărarea lor, pînă ce...
—Haide, hai, aşezaţi—vă !
După multe proteste, cele două bătrîne se lăsară înduplecate să se aşeze. Procesul, însă, avea să se încheie în curînd. Chemaţi să depună ca martori în propria lor apărare, cei doi gemeni declarară sub prestare de jurămînt că puterea asupra picioarelor trecea de la unul la celălalt în fiece sîmbătă la miezul nopţii precis. Dar avocatul lor nu le permise să divulge care anume dintre ei deţinea puterea în săptămîna respectivă. Judecătorul stărui ca ei să răspundă totuşi, amenînţînd chiar că—i va sili, dar pînă şi procurorul se sperie şi, datorită intervenţiei lui, mîna revoluţionară a aprigului magistrat fu oprită. De aceea, cazul trecu în competenţa juriului, cu acel punct important suspendat în aer. Juraţii se întoarseră după o oră, cu următorul verdict :
—Juriul constată :
1) că s—a comis o agresiune, aşa cum s—a afirmat de către acuzare ;
2) că ea a fost comisă de către unul din împricinaţi, aşa cum au atestat diverşi martori oculari demni de încredere ;
3) identitatea acestuia se confundă însă în aşa măsură cu aceea a fratelui său, încît n—am fost în stare să precizăm care anume din ei a comis agresiunea. Nu—i putem condamna pe amîndoi, deoarece numai unul e vinovat. Nu—i putem nici achita pe amîndoi, deoarece numai unul e nevinovat. Verdictul nostru este că justiţia a fost zădărnicită prin voinţa Domnului, aşa că cerem să fim scutiţi de exercitarea mai departe a îndatoririlor noastre.
Această declaraţie, citită cu glas tare, stîmi o furtună de aplauze. Cele două bătrîne se repeziră spre gemeni pentru a le strînge mîinile şi a—i felicita, dar domnul Wilson le opri cu blîndeţe, iar mulţimea le împinse înapoi spre locurile lor.
Judecătorul se ridică la tribună, îşi scoase ochelarii cu ramă de argint, îşi trecu degetele prin părul cărunt şi rosti, demn şi grav, ba chiar cu un anumit patos :
—În întreaga mea experienţă de magistrat, n—am văzut niciodată pînă azi ca justiţia să—şi plece ruşinată capul aşa cum a făcut—o aici adineaori. Nici nu vă puteţi da seama ce consecinţe pe termen lung va avea răul făcut aici sub înfăţişările capricioase ale legii. Imitaţia este pacostea tribunalelor — mulţumesc Domnului că tribunalul nostru nu suferă de acest viciu — dar veţi vedea în curînd cum funestul rod al acestor clipe va fi înhăţat de sceleraţii ce—şi zic apărători ai justiţiei, pe întreg cuprinsul planetei noastre, pentru a—l perpetua în deciziile lor pernicioase. Eu mă spăl pe mîini de această fărădelege. I—aş fi putut sili pe împricinaţi să—şi recunoască vina, dar mi s—a refuzat sprijinul şi încurajarea, tocmai de către cei cărora aveam dreptul să le—o cer. Şi m—am văzut confruntat cu o lege făcută în interesul crimei, o lege care—l apără pe criminal, scutindu—l de obligaţia de a depune mărturie

împotriva lui însuşi. Eu am avut totuşi precedente, în care am reuşit, în două cazuri, să ocolesc acea lege şi să condamn nişte criminali, la ale căror crime nu fuseseră alţi martori decît ei înşişi. Ce—aţi realizat dumneavoastră astăzi ? Vă daţi seama ? Aţi slobozit în sînul acestei comunităţi doi indivizi înzestraţi cu un dar îngrozitor şi misterios, cu o sinistră şi ascunsă putere malefică — o putere cu ajutorul căreia fiecare din ei, pe rînd, poate săvîrşi nenumărate crime odioase, fără ca cineva să fie în stare a spune vreodată cine—i vinovat şi cine nu—i vinovat de aceste crime Păziţi—vă casele, păziţi—vă avutul, păziţi—vă pielea, căci va trebui să o faceţi ! Şi acum, domnilor împricinaţi, ridicaţi—vă. Prin suprimarea unor dovezi, un juriu alcătuit clin compatrioţi de—ai voştri — de—ai noştri — a fost nevoit să pronunţe în cazul vostru, un verdict de o nedreptate strigătoare la cer. Potrivit acestui verdict, voi, vinovaţii, sînteţi liberi să ieşiţi în lumea celor nevinovaţi. Plecaţi în pace şi să nu vă mai întoarceţi ! Cheltuielile de judecată cad în sarcina reclamantului ultragiat — încă o nedreptate ! Şedinţa se suspendă.

Mai toţi cei prezenţi se bulucirăspre cei doi gemeni : şi avocatul lor pentru a—i copleşi cu felicitări ; dar cele două bătrîne reuşiră să—i scoată afară pe gemeni şi să—i ducă în triumf prin mulţimea entuziastă, în vreme ce numeroşi noi prieteni ai lui Wilson Zevzecul îl purtau pe acesta spre cîrciumile unde ţineau să—l sărbătorească şi să „ude" marele eveniment al intrării lui victorioase în arena legilor. Pentru Wilson, care trăise atîta amar de vreme uitat şi dispreţuit, această ciudată tămîie a popularităţii şi admiraţiei obşteşti era ca o boare înmiresmată care adia dinspre cîmpiile paradisului. Era un om fericit.

C A P I T O L U L 6 . UIMITORUL DUEL

(Către seară o delegaţie veni să—i conferi lui Wilson binevenita onoare a numirii sale în calitate de primar, căci satul tocmai căpătase statut de oraş. Tom se ţinea ascuns, ca să evite provocarea la duel a gemenilor. Judele Driscoll îl provocă personal pe Angelo, acuzat de Tom că l—ar f i bătut ; Angelo refuză, dar Luigi primi provocarea, în locul lui Angelo şi în ciuda protestelor timide ale acestuia)

Era sîmbătă noaptea, aproape de orele unsprezece.

Judecătorul şi martorul lui îi găsiră pe ceilalţi războinici la capătul terenului viran, lîngă casa cu stafii. Wilson Zevzecul le ieşi în întîmpinare şi le vorbi, cu nelinişte în glas :

—Trebuie să spun un cuvînt în numele contelui Luigi, reprezentantul clientului meu, căruia i—aţi acordat privilegiul de a se bate în duel în locul dumnealui. S—a făcut tîrziu, iar contele Luigi se teme ca nu cumva miezul nopţii să bată înainte de terminarea luptei.

—Iată încă o dovadă, zise Howard, cu satisfacţie. Tînărul acesta e un om dintr—o bucata : vrea să—şi cruţe fratele de chinul de a se lupta într—o zi de sîmbătă, şi are dreptate, curajul său bărbătesc îi face cinste. Vom proceda cu cea mai mare grabă.

—Mai e un motiv, spuse Wilson. De fapt, un motiv care—l priveşte personal pe contele Luigi. Aceşti gemeni deţin pe rînd puterea asupra picioarelor lor. Acum, puterea îi aparţine contelui Luigi, dar la miezul nopţii puterea va trece în mîinile clientului meu, Angelo, aşa că puteţi prevedea ce—o să se întîmple : el va părăsi cîmpul de luptă numaidecît, luîndu—l şi pe Luigi cu dînsul.

—Păi, sigur că da ! exclamă judele Driscoll. Am mai auzit noi ceva în legătură cu această extraordinară lege a fiinţei lor — ceva nu prea clar, e adevărat, ceva în legalo tură cu durata puterii lor, dar cred că—i destul de clar pentru astă—noapte. Se—nţelege că trebuie să—i oferim lui Luigi toate şansele. Domnilor, scurtaţi cît mai mult ceremonialul şi puneţi—ne în poziţie de luptă !

Martorii aruncară numaidecît cu banul, iar Howard cîştigă dreptul de a alege ; el îl plasă pe judele Driscoll la o distanţă de şaizeci de picioare de casa cu stafii, şi cu faţa spre ea. Wilson îi plasă pe gemeni la o distanţă de cincisprezece picioare de judecător, şi cu faţa spre el, fireşte. Cutia cu pistoale fu deschisă şi lungile lor tuburi subţiri fură scoase ; Angelo se simţi scuturat de fiori cînd lumina lunii le făcu să sclipească. Doctorul era un nebun, dar unul bine intenţionat, inimos şi foarte îndatoritor, însă cu o lipsă de tact care—i zădărnicea adesea bunele intenţii, îşi adusese cu el o cutie cu vată şi bandaje, aşa că—l pofti pe Angelo să le pipăie ca să vadă cît de moi sînt ; Angelo leşină, lăsîndu—şi capul pe umărul lui Luigi, astfel încît un timp preţios se pierdu pentru a—l readuce în simţiri, ceea ce—l făcu pe Luigi să—i spună doctorului nişte vorbe tari şi sincere. După ce Angelo îşi reveni din leşin, continuă să se simtă atît de vlăguit, încît Luigi trebui să ingurgiteze o stacană cu rachiu ca să—şi dea curaj.

Martorii îşi ocupară posturile, la jumătatea drumului dintre combatanţi — cîte unul de fiecare parte a liniei de foc. Wilson urma să numere, foarte apăsat, ,,un, doi, trei — foc !", iar în timpul acestei recitări combatanţii puteau trage în orice moment, nu însă şi după ce va fi rostit el „gata !" Cînd văzu mîna lui Wilson ridicîndu—se încet în aer, pentru a le face semn să se pregătească, Angelo deveni foarte nervos şi—i spuse lui Luigi, rezemîndu—şi capul pe umărul lui :

—Du—mă, te rog, de aici, sînt sigur că n—o să pot suporta !

—Pentru Dumnezeu, ce faci ? Stai drept ! Ce—i cu tine ? *Tu* nu eşti în pericol, nimeni n—o să tragă în tine ! Stai drept, îţi spun!

Angelo se supuse, la timp pentru a auzi :

—Unu...

—Bang !

O singură împuşcătură, şi un smoc de păr alb căzu lin la picioarele judelui Driscoll, în bătaia lunii.

Judele nu se clinti ; rămase drept şi nemişcat, ca o statuie, cu braţul ce ţinea pistolul atîrnîndu—i pe coapsă. Se pregătea să tragă.

—Doi!... Trei !... Foc !

Împuşcătura îl făcu pe Angelo să se clatine. Şi, gemînd, leşină iarăşi.

Doctorul examina rana şi o bandajă. Era, cică, o rană uşoară — glonţul pătrunsese în partea cărnoasă a braţului, nu fusese rupt nici un os, combatantul putea deci să mai lupte, aşa că duelul trebuia să continue.

De data asta, Angelo sări chiar în clipa cînd Luigi trăgea, ceea ce—l împiedică să—şi nimerească ţinta, încît glonţul reteză o bucăţică din urechea lui Howard. Judecătorul ţinti din nou îndelung, iar cînd trase, Angelo sări cît colo, alegîndu—se cu un deget juliţ Doctorul cercetă rănile şi le obloji. Angelo se grăbi să spună că era mulţumit de satisfacţia primită, dar Luigi îl întrerupse cu asprime, cerîndu—i să nu se facă de rîs.

—Şi te rog să nu te mai zbuciumi atîta, adăugă el. Participi mult prea activ la duelul acesta, cu care n—ai nimic de—a face. Nu uita că te afli aici doar graţie politeţii altora şi că n—ai nici o calitate oficială ; oficial, nici nu te afli aici, oficial nici măcar nu exişti ! Din toate punctele de vedere eşti absent şi s—ar cuveni să reflectezi serios la faptul că e ruşinos şi indecent pentru o persoană absentă să—şi aroge o asemenea importanţă, într—o chestiune care n—o priveşte cîtuşi de puţin. Hai, nu te mai foi ! Gloanţele nu—s pentru tine, ci doar pentru mine ! Dacă vreau să le abat din drum, o pot face şi singur. în viaţa mea n—am mai văzut om să se poarte astfel !

Dîndu—şi seama că fratele lui avea dreptate, Angelo se străduí să se îndrepte, dar degeaba : în clipa cînd ambele pistoale se descărcară, el sări din nou în sus şi se alese cu o zgîrietură adîncă de—a curmezişul obrazului, provocată de glonţul judecă torului ; săritura lui abătu din drum glonţul lui Luigi, făcîndu—l să jupoaie o fîşie de piele din bărbia lui Wilson. Doctorul îi îngriji pe răniţi.

Potrivit înţelegerii, duelul se terminase. Dar Luigi îşi pierduse în aşa hal cumpătul, încît ceru încă un schimb de focuri, sub cuvînt că, din pricina purtării scandaloase a fratelui său, fusese lipsit de şanse egale. Howard se declară împotriva acordării unui asemenea privilegiu ieşit din comun, dar judele Driscoll îi ţinu partea lui Luigi, adăugind că el însuşi ar putea revendica dreptul la un nou schimb de focuri, deoarece nu reprezentantul părţii adverse era vinovat de umilitor de slaba lui (a judecătorului) performanţă, ci însuşi domnul pe care—l provocase la duel, fiindcă, dacă şi—ar fi ţinut locului capul şi n—ar fi căutat să obţină unele avantaje strategice, reprezentantul său ar fi fost încă de la început doborît. Şi judele Driscoll încheie :

—Cererea contelui Luigi constituie încă o dovadă a faptului că dumnealui este un om curajos, un adevărat cavaler, drept care rog să—i fie satisfăcută cererea.

—Vă mulţumesc sincer pentru generozitatea dumneavoastră, domnule judecător Driscoll, îi răspunse Luigi cu o plecăciune, şi porni spre locul lui, adresîndu—i—se astfel lui Angelo : Şi acum, ţine—ţi firea şi o să vezi că—l dau gata !

Cei doi combatanţi luară poziţie de drepţi, cu braţele lipite de coapse, martorii lor se plasară la posturile lor oficiale, iar doctorul veni la cinci paşi în urma lui Wilson, cu instrumentele şi bandajele la îndemînă. Liniştea adîncă, lumina blîndă a lunii, siluetele nemişcate ale oamenilor, alcătuiau o privelişte impresionantă, iar iminenţa unor posibile consecinţe fatale dădea solemnitate acestui tablou impresionant. Wilson începu să—şi ridice mîna, încetişor, din ce în ce mai sus, dar în clipa aceea se auzi prima bătaie a orologiului care vestea miezul nopţii, şi Angelo ţîşni ea un cerb !

—Trădătorule ! gemu fratele său, în timp ce zburau peste gard.

Ceilalţi rămăseseră cu gura căscată, privind năuci straniul spectacol, pînă ce se mistui în depărtare. Apoi se frecară la ochi, aidoma unor oameni care se trezesc dintr—un vis.

—În viaţa mea n—am mai văzut una ca asta ! exclamă judele Driscoll. Acum pot să—ţi mărturisesc, Wilson, că n—am prea crezut în povestea aia cu picioarele, bănuiam că—i o şmecherie aranjată de cei doi gemeni — iar cînd contele Angelo a leşinat, le—am cam ghicit planul : leşinul mi s—a părut a fi pretextul numărul unu, menit să fie urmat de altele, pînă—n clipa cînd orologiul va bate de douăsprezece noaptea ; atunci Luigi putea s—o zbughească, aureolat de hotărîrea lui vizibilă de a continua lupta, cînd de fapt nu o putea continua. M—am înşelat, însă : dovadă, curajul lui. Luigi ăsta e un tip curajos şi voia cu adevărat să se bată.

—Nu încape nici o îndoială, zise Howard şi adăugă, cu mîhnire în glas : Dar ce fel de creştin nevrednic e

Angelo, ăla sper că nu—s mulţi ca dînsul ! Nu e drept să te baţi în duel sîmbăta, nici eu n—aş fi de acord cu aşa ceva; dar a duce la bun sfîrşit un duel gata început, e o datorie, oricare ar fi deznodămîntul.

Mergeau aşa, sporovăind, încă stăpîniţi de mirare.

Doctorul îl opri o clipă pe Wilson pentru a—i mai lipi un plasture pe bărbia, care începuse din nou să—i sîngereze, apoi spuse :

—E curios că în duelul ăsta nici unul din combatanţi n—a pierdut sînge, pe cînd aproape toate persoanele prezente în calitate de invitaţi au fost lovite de gloanţe. N—am mai pomenit aşa ceva pînă—acum. Nu crezi că—i ceva ieşit din comun?

—Ba da, răspunse judecătorul, mi s—a părut şi mie ceva anormal. Anormal şi regretabil. Nu mi—a plăcut deloc, în cazul lui Angelo, nu—mi păsa, fiindcă era întrucîtva implicat, deşi nu oficial ; dar mă durea inima să—i văd pe martori compromişi în felul ăsta, şi totuşi nu ştiam cum aş putea să îndrept lucrurile.

—N—aveai cum să le îndrepţi, zise Howard, căruia doctorul tocmai îi repara urechea. Codul onoarea ne stabileşte precis locul pe care trebuie să—l ocupăm, şi ar fi fost contrar uzanţelor să—l schimbăm. Dacă am fi putut să stăm lîngă dumneata, sau în spatele dumitale, ori în faţa dumitale, ar fi fost altceva, dar nefiind ceva legal, celelalte părţi ar fi avut dreptul să se plîngă că încercăm să ne punem la adăpost de pericol. Infracţiunile împotriva codului nu sînt admisibile în nici o împrejurare.

Wilson tăcea chitic. Avea impresia că nu era locul cel mai potrivit pentru o conversaţie atît de solemnă, dar socotea că n—are rost să sublinieze ridicolul unei situaţii în care nu combatanţii înşişi, ci doar martorii lor şi invitaţii erau puşi în pericol sau chiar ologiţi : domnii aceştia tot : n—ar fi băgat de seamă.

Îi pofti aşadar la un păhărel, iar Howard şi judecătorul acceptară invitaţia ; doctorul, însă, refuză, spunînd că trebuie să se ducă la Angelo ca se vadă cum i se vindecă rana.

(Era duminică, iar în după—amiaza acelei zile, Angelo urma să fie primit în sînul Bisericii Baptiste, prin imersiune — ceea ce în ochii doctorului nu promitea nimic bun.)

CAPITOLUL 7. LUIGI DEFIES GALEN

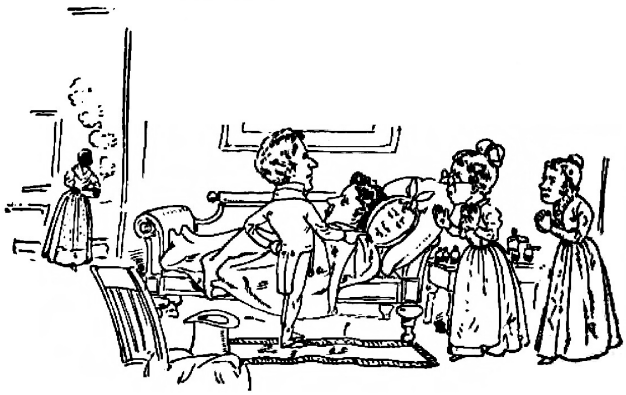

Cînd ajunse la locuinţa mătuşii Patsy Cooper, doctorul găsi luminile aprinse ; toţi erau treji şi îmbrăcaţi, şi dădeau semne de neliniște şi aţîţare. Cei doi gemeni erau întinşi pe un divan în iatac, tuşa Patsy tot moşmondea la braţul lui Angelo, Nancy zbura de colo pînă colo încercînd să—i execute ordinele, iar cei doi băieţi se străduiau să nu stea în drum dar reuşeau exact contrariul, fiindcă voiau şi ei să vadă şi să se minuneze. Cît despre Rowena, se ţinea deoparte, copleşită de teamă şi emoţie, iar Luigi nu contenea să bombăne, furios pe Angelo, că fugise în chip atît de ruşinos.

După cum am mai arătat, doctorul era nebun — un nebun inimos şi bine intenţionat, dar lipsit de tact; fiind, de departe, cel mai învăţat medic din tîrguşor, şi dîndu—şi seama de asta, îi plăcea, şi se pricepea, să—şi arate cunoştinţele, ori de cîte ori avea un public dispus să—i asculte oratoria fluentă şi savantă. Numai că, uneori, se simţea ispitit să dezvăluie mai multe lucruri în legătură cu starea unui pacient, decît era bine pentru acesta.

Examina aşadar rana lui Angelo, hotărît ca de data asta să nu spună nimic, dar mătuşa Patsy era atît de alarmată şi atît de stăruitoare, încît doctorul abandonă orice prudenţă, pentru a—şi deşerta sacul de cunoştinţe ştiinţifice :

—Fără a intra în prea multe detalii, doamnă — fiindcă tot n—aţi putea înţelege mare lucru — admit că în cazul *de* faţă e nevoie de o grijă deosebită, căci altminteri se va produce aproape sigur o *exudaţie* a esofagului, urmată de osificarea şi extrădarea maxilarului superior, ceea ce va duce la descompunerea suprafeţelor granuloase ale marelui sistem infuzorial—ganglionic şi, astfel, la obstruarea funcţiei arterelor posterioare varioloide, precum şi la precipitarea sorosisului compact al ţesuturilor valvulare, culminînd în mod inevitabil prin dispersiunea şi combustiunea fluxurilor marsupiale şi, pe cale de consecinţă, *embrocaţia* aşa—numitului *bicuspid populo redax referendum rotulorum.*

Se aşternu o tăcere penibilă. Mătuşa Patsy simţi că i se pune un nod în gît. obrajii îi fură năpădiţi de paloarea deznădejdii, şi nu mai putu scoate o vorbă. Biata Rowena îşi frîngea mîinile în tăcere, cu sufletu—i tînăr copleşit de amărăciune, spunîndu—şi în sinea ei : „Nu mai e nici o speranţă, e limpede !" Inimoasa negresă Nancy, care pălise, căpătînd rînd pe rînd culoarea şocolatei, a portocalei, apoi a chihlimbarului, îşi spunea cu jale şi compătimire: „Bietu' de el, n—o să reziste nici la jum'ate din cîte—a zis doctoru' !" Micul Henry simţi că se—năbuşă, şi—şi întoarse faţa pentru a—şi ascunde ochii înlăcrimaţi, iar fratele său Joe îşi zise în sinea lui, cu regret : „Botezul n—o să mai aibe loc, asta e sigur !" Luigi era singurul care mai avea tăria să vorbească.

—N—avem nimic de cîştigat irosindu—ne timpul atît de preţios, îi spuse el doctorului, pe un ton cam tăios. Administraţi—i nişte pilule — o să le înghit eu !

—Dumneata ? îl întrebă doctorul.

—Da. Credeaţi c—o să le înghită chiar el ?

—Păi, fireşte că da.

—Ei bine, vă înşelaţi. în viaţa lui n—a luat vreo doctorie. N—are cum.

—Pe legea mea, e cel mai extraordinar lucru pe care l—am auzit vreodată !

—A ! oftă mătuşa Patsy, încîntată ca o mamă .al cărei copil stîrneşte uimirea şi admiraţia lumii. O să vedeţi că mai sînt şi alte lucruri de admirat la dînşii, pe lingă faptul că—s făcuţi după chipul şi asemănarea Domnului, întocmai ca toate creaturile Lui!

Şi bătrîna clătină din cap, ca una care se simte în stare să dezvăluie minuni.

Joe se arătă nedumerit :

—Păi, mămico, dînşii nu—s făcuţi după chipul şi...
—Tu să taci, Joe, nu vorbi ne—ntrebat! O să—ţi spun eu cînd am nevoie de ajutorul tău. Căutaţi ceva, doctore ?

Doctorul ceru cîteva foi de hîrtîe şi un toc, zicînd că vrea să scrie o reţetă. Şi o scrise. Era o reţetă de—a lui Galen[9], ba chiar reţeta preferată a bătrinului Galen : ea omorîse oameni timp de milenii ! (Galen o folosise la orice boală, îi dăduse toate întrebuinţările posibile, afirmînd că e—n stare să înlăture toate piedicile — de la negi pînă la plămâni, ceea ce şi făcea. Galen continua să fie unica autoritate medicală recunoscută în Missouri ; practica lui era singura practică medicală cunoscută de doctorii din Missouri, iar prescripţiile lui erau singurele muniţii cu care plecau la vînătoare.

În cele din urmă doctorul Claypool puse jos tocul şi dădu citire rodului strădaniilor sale, cu un glas apăsat, ca să evite orice greşeală ce ar fi putut să fie comisă : reţeta asta urma să fie preparată de, către familie, în casă, iar doctorul o scrisese cum scriu de obicei doctorii, cu o mînă care, de la facerea lumii încoace, s—a dovedit a fi atît de păgubitoare farmacistului, clar atît de profitabilă groparului !
—A se lua cîte opt grame de *afaraboeca*, măselariţă şi *corpobalsamum* ; cîte şapte grame de cuişoare, opiu, răşină, piper ; cîte trei grame şi jumătate de opobalsamum. iută de India, scorţişoară, zedoarium, ghimber, coftus, coral, simînichie, laptele cîinelui, unghia găii, tămîie, styrax calamita, celţiu, nard, spignel, limba cerbului, muştar, saxifraga, mărar, anason ; cîte cinci grame de xylaloes, revent, alipta, moschata, unt de riţină, levănţică, abligeană, opoponax, anacarclium, sacîz, pucioasă, ruşioară, scaiul dracului, pastă de curmale, hermodactili albi şi roşii, trandafiri, cimbru, ghindă, rotunjoară, genţiană, coajă de rădăcina de mătrăgună, clumbeţ, valeriana, barba popii, boabă de dafin, brebenel, xylobalsamum, carnabadium, macedoniană, seminţe de pătrunjel, leuştean, *virnanţ* şi *sinon* ; a u r şi argint curat, perle neperforate, blatta byzantina, os de inimă de cerb, din fiecare, o cantitate echivalentă cu paisprezece boabe de grîu ; cîte un dram de safir, smarald şi opal ; şapte grame de alune ; griul potîrnichii, răzătură de fildeş, sînge de nouă fraţi — din fiecare o cantitate echivalentă cu douăzeci şi nouă de boabe de grîu ; a se adăuga o cantitate suficientă de miere sau zahăr. A se pune la fiert şi a se lua caimacul.
—Asta e tot, încheie doctorul. Pacientul se va face bine. Daţi—i fratelui său cîte o lingură plină, din trei sferturi în trei sferturi de ceas...
—Cît o să mai supravieţuiască ! murmură Luigi.
—Şi aveţi grijă ca în cameră să fie cald bine, iar uşile şi ferestrele să fie ermetic închise. Contele Angelo să fie acoperit cu şase—şapte pături, iar cînd o să—i fie sete (şi o să—i fie destul de des !) umeziţi o cîrpă în aburul ceainicului şi daţi—i—o s—o sugă. Cînd o să i se facă foame — şi o să i se facă, la fel de des — să nu—i daţi de mîncare decît o dată la şapte sau opt ore, iar atunci doar cîte—o bucăţică de pesmet bine prăjit.
—E perfect în ce—l priveşte pe Angelo. dar eu ce—o să mănînc ? îl întrebă Luigi.
—Nu văd ca dumneata să suferi de ceva, îi răspunse doctorul. Eşti liber să mănînci tot ce pofteşti.
—Şi să beau, tot aşa, presupun.
—A, desigur, cel puţin deocamdată. Cînd transpiraţii abundentă şi continuă îţi va slăbi puterile, va trebui fireşte să—ţi micşorez raţiile, şi să—ţi iau şi sînge, dar deocamdată încă nu e cazul.

Apoi, întorcîndu—se cu faţa spre tuşa Patsy, îi spuse :
—Bolnavul trebuie pus în pat şi vegheat cu cea mai mare grijă, timp de mai multe zile şi nopţi n—are voie să se mişte deloc.
—Eu, unul, zise Luigi, sînt cît se poate de recunoscător pentru asta : îmi amînă înmormîntarea. În tot cazul, astăzi o să scap de înec !

Angelo îi spuse doctorului, pe un ton cît se poate de calm :
—Mă voi conforma cu dragă inimă prescripţiilor dumitale, domnule, pînă la orele două ale acestei după—amiezi, şi o voi face din nou după orele trei, dar între două şi trei nu pot fi ţinut în casă.
—Pentru ce, mă rog ?
—Pentru că am intrat în rîndurile comunităţii baptiste şi urmează să primesc botezul în rîu, la ora aceea.
—Dar e curată nebunie ! Nu putem îngădui aşa ceva ! Angelo răspunse cu o hotărîre placidă :
—Nimic nu mă poate împiedica, atîta timp cît trăiesc !

---

[9] Claudius Galenus sau Galen (129—199), medie celebru, prieten cu împăratul Marcus Aurelius şi autor a numeroase tratate, scrise în limba greacă.

—Bine, dragul meu domn, dar în starea în care eşti, ar putea să—ţi fie fatal !

În ochii lui Angelo se aprinse lumina unui zîmbet duios şi extatic, cînd rosti, cu un glas plin de bucurie :

—Ah, ce binefacere ar fi să mor pentru o asemenea cauză ! Ar fi o moarte de martir !

—Dar fratele dumitale ? Gîndeşte—te la fratele dumitale, căci i—ai primejdui şi lui viaţa !

—El mi—a primejduit—o pe—a mea, acum o oră, răspunse Angelo, posomorîndu—se. S—a gîndit el oare la mine ?

Şi adăugă, înfiorat de un gînd sinistru :

—Dacă n—aş fi luat—o la fugă, aş fi putut să fiu ucis într—un duel în zi de sîmbătă, iar sufletul meu ar fi fost pierdut, da, pierdut!

—A, fii pe pace, nu era în nici un pericol, replică Luigi, enervat. Nu ţi l—ar fi osîndit pentru un asemenea fleac. în muzeul ceresc e pregătit un sicriaş de cristal, cu capac, pentru sufleţelul tău !

Mătuşa Patsy exclamă, şocată :

—Luigi, Luigi, nu mai vorbi aşa !

Inima duioasă a Rowenei fu sfîşiată de vorbele crude ale lui Luigi — îşi spunea în sinea ei :

—Ah, dacă aş avea putinţa de a—l apăra şi a—l proteja cu vocea mea slabă ! Dar vai ! acest dulce privilegiu îmi este tăgăduit de convenţiile nemiloase ale convieţuirii sociale !

—Pregăteşte—le patul, îi porunci tuşa Patsy negresei Nancy. Închide uşile şi ferestrele, aprinde—le lumînările şi ai grijă să scoţi toţi ţînţarii din cameră. Fă un foc bun în sobă, du—le nişte saci cu cenuşă fierbinte ca să şi—i pună la picioare, şi...

—Şi o lopată cu jeratic ca să şi—l pună la cap, o întrerupse Luigi. De asemenea, un prişniţ cu muştar, să şi—l pună la gît, şi nişte vată de pus în urechi.

Iar în sinea lui, îşi spuse :

—Dumnezeule ! o să ard de viu, pot să jur :

—Linişteşte—te, Luigi dragă ! Ce—i cu tine ! S—ar zice că nu—ţi pasă de frăţiorul dumitale !

—Nu—mi pasă chiar atîta, mătuşă Patsy ! Toate au o limită. Adineaori eram bucuros că înecul a fost amînat, dar acum nu mai sînt. Acum, vreau să mă înec !

—Dacă—o să continui să vorbeşti aşa, o să te judece Ăl—de—Sus. În viaţa mea n—am mai auzit asemenea vorbe. Gata, destul ai vorbit, nu mai vreau s—aud nimic !

—Dar bine, tuşă Patsy...

—Luigi ! N—ai auzit ce ţi—am spus ?

—Bine, tuşă Patsy, dar să ştii că n—am de gînd să—mi las inima şi plămînii să plutească în găleata cu lături pe care—a prescris—o acest crimi...

—Ba, da, ai să le laşi. O să fii cuminte şi—o să faci tot ce—o să—ţi spun eu, dragule ! îi tăie vorba tuşa Patsy, ciocănindu—i obrazul cu un deget tandru. Rowena, ia reţeta şi du—te în bucătărie să cauţi ierburile prescrise de doctor şi să mi le pregăteşti. Eu o să stau lîngă bolnav toată noaptea, doctore, în Nancy nu pot avea încredere, ea n—ar fi în stare să—l convingă pe Luigi să ia doctoria. O să mai treci pe—aici şi mîine, nu—i aşa, doctore ? Mai ai şi alte indicaţii de dat !

—Nu, cred că nu, mătuşă Patsy. Dacă n—o să pot trece şi mai devreme, o să trec oricum înainte de căderea serii, între timp, să nu—i permiţi bolnavului să se dea jos din pat.

Angelo zise cu o hotărîre calmă :

—Voi primi botezul la orele două. Numai moartea m—ar putea împiedica.

Doctorul îşi spuse în gînd, nemaiîndrăznind să vorbească :

„La urma urmei, tipul are curaj ! Fiziceşte e un laş, dar moralmente e un leu. O să le spun şi celorlalţi, iar el o să crească mult în ochii lor, ceea ce—i va face pe toţi să—i urmeze exemplul."

Mătuşa Patsy era şi ea mîndră de curajul moral al lui Angelo, după cum era mîndră de atitudinea curajoasă a lui Luigi pe cîmpul de onoare, dar se abţinu să—şi exprime simţămintele.

Henry era tulburat; iar cît despre Joe, murmură cu satisfacţie :

—Pînă la urmă, am avut baftă, cu toţii. Botezul o să aibă loc, n—o să se amîne din cauza vremii.

CAPITOLUL 8. BAPTISMUL JUMĂTĂŢII CELEI BUNE

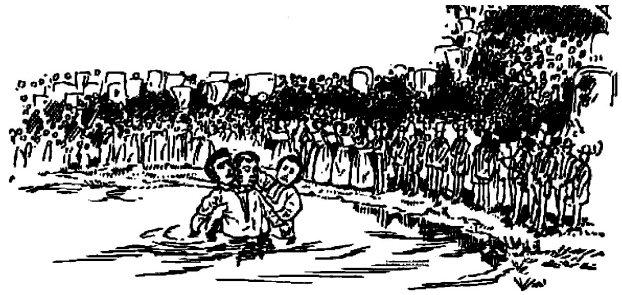

Pe la orele nouă tîrguşorul vuia de vestea duelului de la miezul nopţii. Nu existau decît două păreri în legătură cu el : prima, că Luigi dovedise un curaj vrednic de laudă, în timp ce Angelo se făcuse de ruşine fugind de pe cîmpul de luptă ; a doua părere era că Angelo dovedise, fugind din motive de conştiinţă, un curaj la fel de mare ca acela manifestat de Luigi rămînînd în bătaia gloanţelor pe cîmpul de luptă. Jumătate din tîrguşor susţinea prima părere, iar cealaltă jumătate a doua părere. împărţirea era riguros exactă, şi avea să ducă la constituirea a două partide distincte : partidul lui Angelo şi partidul lui Luigi. Cei doi gemeni deveniseră peste noapte nişte idoli, la fel de populari ca şi Wilson Zevzecul, fiind aureolaţi de o glorie la fel de mare ca a lui. Copiii vorbeau despre duel în drum spre şcoala de duminică, părinţii lor făceau acelaşi lucru în drum spre biserică, membrii corului discutau în spatele cortinei lor roşii despre acelaşi subiect, care înlocuise pînă şi în ”galeria negrilor" gîndurile pioase.

Pe la amiază doctorul adăugase vestea că, în ciuda rănii sale şi a tuturor avertismentelor şi rugăminţilor, contele Angelo era ferm hotărît să primească botezul la ora sorocită. Vestea asta se răspîndi fulgerător în tot tîrguşorul, întărind considerabil entuziasmul partidului pro—Angelo, ai cărui adepţi spuneau acum : „Dacă se mai îndoia careva că tocmai curajul moral l—a împins pe Angelo să părăsească arena, ce mai are de zis acum ?"

Oamenii erau din ce în ce mai aţiţaţi. în cursul dimineţii aţîţarea se extinde şi în direcţia satelor din împrejurimi, spre toate punctele cardinale, astfel încît, de unde înainte doar fermierii şi nevestele lor avuseseră de gînd să asiste la extraordinarul botez, acum fu proclamată o adevărată sărbătoare naţională, la care puteau lua parte şi copiii şi negrii. Toate fermele, pe o rază de zece mile în jur, se goliră de oameni, pe drumurile ce duceau spre tîrguşor revărsîndu—se necontenit convoaie lungi de căruţe şi ţărani călăii. Îmbulzeala întrecea cu mult orice aglomeraţie văzută vreodată în acea regiune somnoroasă. Singurul eveniment oarecum asemănător avusese loc mai de mult, deşi încă nu fusese dat uitării, şi anume în ziua cînd două trupe de circ se nimeriseră acolo într—un Patru Iulie ; era un eveniment la care însă se mai refereau cu uimire şi chiar cu mîndrie. Dar acum gloria acelui eveniment apunea pentru totdeauna. Fusese doar o aversă, în comparaţie cu acest potop.

Năvălitorii luară poziţie pe malul rîului, aşteptînd cu nerăbdare marele eveniment. Aşteptînd, şi întrebîndu—se dacă el va avea loc aievea, sau dacă geamănul necredincios îl va împiedica să aibă loc.

N—aveau să fie, însă, dezamăgiţi. Angelo se ţinu de cuvînt şi veni, însoţit de o gardă de onoare, alcătuită din sute de cetăţeni dintre cei mai vrednici, membri ai partidului pro—Angelo ; iar după ce botezul avu loc, ei îl escortară înapoi acasă — ar fi fost în stare să—l poarte pe umerii lor, dacă nu s—ar fi temut că unii ar putea crede că—l poartă pe Luigi.

Pînă noaptea tîrziu cetăţenii continuară să discute şi să se minuneze de cele două întîmplări, straniu îngemănate, care se petrecuseră în ultimele douăzeci şi patru de ore, plasînd acest răstimp cu mult deasupra oricăror altor douăzeci şi patru de ore din istoria tîrguşorului lor, în ce priveşte splendoarea şi pitorescul ; înainte ca luminile să se stingă şi ca oamenii să adoarmă, se declarară cu toţii de acord că Dawson's Landing scosese lozul cel mare în loteria municipală, cîştigîndu—i pe cei doi gemeni.

La miezul nopţii Angelo dormea adînc. Botezul nu—l vătămase, îl făcuse doar să se simtă foarte somnoros ; acum dormea buştean, de multe ore încoace. Şi lui Luigi i—era somn, dar nu apuca să doarmă decît cîte puţin, din pricină că trebuia să ia doctoriile acelea o dată la trei sferturi de oră — tuşa Betsy Hale era acolo şi avea grijă ca el să le ia ! Cînd Luigi se plîngea şi se împotrivea, ea îi spunea în şoaptă, dar cu hotărîre :

—Nu, nu, nu se cuvine să vorbeşti, şi nici să rîgîi şi să te scremi în felul ăsta, ai putea să—l trezeşti pe săr—manu—ţi frate!

—Şi ce dacă—l trezesc, tuşă Betsy ? Păi, el...

—Sst ! Nu mai face gălăgie, scumpule ! Nu uita că sărmanu—ţi frate e bolnăvior şi...
—El, bolnăvior ? Tare—aş vrea să...
—Sst ! Taci, Luigi ! Hai, ia şi restul de doctorie, nu mă ţine toată noaptea cu polonicul întins ! N—a mai rămas decît un sfert pe fund, ţi—o jur ! Hai, fii băiat bun ! Aşa...
—Tuşă Betsy, nu mă sili ! Mă simt de parc—aş fi înghiţit un cimitir întreg, zău aşa. Lasă—mă să—mi trag un pic sufletul, acum nu—s în stare să mai bag în gură doctoria asta drăcească !
—Luigi, cum vorbeşti aşa, cînd *el* abia s—a botezat ? ! Vrei să—ţi cadă tavanul în cap ?
—Da, aş vrea !
—Uf, răule ! îmi vine să... lasă pătura aia în pace ! Vrei ca fratele să răcească şi să moară ?
—Tuşă Betsy, *trebuie* să scot pătura de pe mine, simt că ard de viu ! Nimeni n—ar putea îndura, nici măcar matale...
—Iar începi să strănuţi, eram sigură !
—Pentru că am răcit la cap. Totdeauna răcesc, cînd intru în apă cu hainele pe mine. Şi trec săptămîni pînă să mă vindec. Să—mi facă tocmai el o asemenea figură ! Ruşine să—i fie !
—Luigi, n—ai dreptate, ştii prea bine că nu—l puteau boteza pe uscat. Cred că de dragul fratelui merita să suporţi o mică neplăcere.
—Neplăcere ? ! Cum vorbeşti, tuşă Betsy ? Era cît pe ce să mă înec, ai fost şi dumneata de faţă — şi numeşti asta „o mică neplăcere" ? Pe urmă, odaia asta închisă ca o cutie, şi atît de încinsă încît pînă şi ţînţarii încearcă să fugă ; apoi răceala la cap, somnul care mă năpădeşte şi pe care nu mi—l pot îngădui, din pricina infamei doctorii prescrise de criminalul ăla...
—Iar începi să strănuţi. Mă duc în bucătărie să—ţi mai prepar niţică doctorie, dragule !

CAPITOLUL 9. BĂUTURA BEŢIVULUI

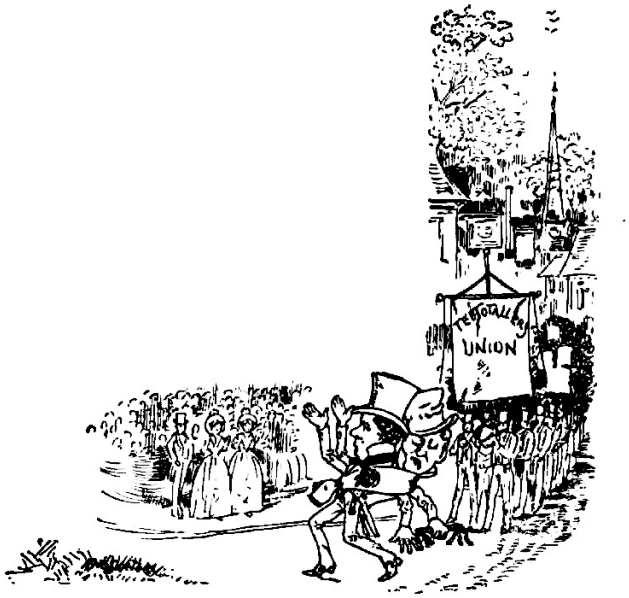

În zilele de luni, marţi şi miercuri starea gemenilor se înrăutăţi şi mai mult, dar miercuri doctorul fu chemat undeva în miazăzi pentru a asista la înmormîntarea maică—si, aşa că gemenii se însănătoşiră în răstimp de patruzeci şi opt de ore. Vineri îşi făcură apariţia pe stradă, fiind întîmpinaţi cu entuziasm de adepţii celor două noi partide. Partidul pro—Luigi se alătură Partidului Democrat, pentru a—i întări rîndurile, iar adepţii lui Angelo intrară în combinaţie cu Partidul Whig. Democraţii propuseră candidatura lui Luigi în consiliul municipal al noii administraţii orăşeneşti, iar Whig—ii îl propuseră contracandidat pe Angelo. Democraţii îl propuseră pe Wilson Zevzecul să candideze pentru postul de primar, şi nimeni nu—i dispută acest post de onoare, deoarece Whig—ii nu dispuneau de nici un politician dornic să intre în arenă împotriva unui adversar atît de redutabil. Nici un politician nu se bucurase vreodată de un asemenea compliment în Valea Mississippi—ului.

Campania electorală se deschise la Dawson's Landing într—o atmosferă destul de febrilă, şi continuă să se încingă, săptămînă de săptămînă. Luigi participa cu tot sufletul şi pînă şi Angelo manifestă un interes uimitor, ceea ce era şi firesc, pentru că el nu reprezenta doar partidul Whig (care nici nu—l interesa, de fapt), ci ceva mult mai important şi mai frumos, şi anume, Reforma. Asupra lui se concentrau speranţele tuturor elementelor reformiste din tîrguşor ; era idolul ales şi admirat al tuturor grupărilor care—şi puneau la inimă vreo reformă sau alta. Era de pildă preşedinte al marii Asociaţii pentru Temperanţă, — profetul şi purtătorul ei de cuvînt.

Odată cu adunările electorale, începură şi necazurile, necazuri pentru cei doi gemeni şi, prin ei, pentru toate partidele, fracţiunile şi grupuleţele. Cînd era Luigi în posesia picioarelor, îl ducea pe Angelo la baluri, la cîrciumi, la parăzile „Fiilor Libertăţii", la cursele de cai, la adunările electorale şi la alte asemenea ocazii ce—l puteau pune rău cu partidul său şi cu biserica ; iar în săptămînă cînd era Angelo de serviciu, îl căra pe Luigi la tot soiul de întruniri religioase şi moralizatoare, străduindu—se din răsputeri să—şi recîştige terenul pierdut. Ca urmare a acestor duble performanţe, furtuna bîntuia mereu, din ce în ce mai puternică — o furtună de critici aprige împotriva ambilor gemeni, care stârniseră furia cetăţenilor prin purtarea lor năstruşnică şi de neînţeles.

Şansa finală îi reveni lui Luigi : picioarele îi aparţinură în ultima săptămînă a campaniei. Profită de prilej pentru a—şi tîrî fratele într—un dans drăcesc.

Îşi păstră însă cel mai preţios atu pentru ziua din ajunul alegerilor. Urma să se ţină atunci o mare procesiune a Asociaţiei pentru Temperanţă, la care Angelo trebuia să meargă în frunte şi să rostească apoi un mare discurs. Luigi dădu pe gît vreo două stacane de whisky, care—i liniştiră nervii şi—i limpeziră gîndurile, dar îl îmbătară criţă pe Angelo. Toţi cei care asistară la marş, putură vedea că Idolul Abstinenţilor era beat mort : observară de asemenea că fratele său, care nu pretindea în chip făţarnic c—ar poseda cine ştie ce virtuţi în materie de temperanţă, se arăta demn şi treaz. Acest fapt grăitor nu putea rămîne fără efect, la capătul unei campanii politice atît de intense. La întrunire, Angelo încercă să—şi rostească marele discurs în favoarea temperanţei, dar trebui să renunţe, din pricina sughiţurilor şi din cauză că i se împleticea limba în gură ; cuprins de picoteală, îşi lăsă capul pe umărul lui Luigi şi

adormi în curînd. Luigi se scuză în numele lui Angelo şi se pregătea să profite de prilej pentru a lansa ; un apel la calmarea a ceea ce numea „demenţa abstinentei", cînd nişte indivizi începură să zbiere şi să arunce în el cu fel de fel de obiecte, pînă ce toţi participanţii la întrunire, orbiţi de furie, îl puseră pe fugă şi—l siliră să plece acasă.

Acest episod se dovedi a fi catastrofal pentru Angelo şi pe alt plan : îi spulberă orice şansă de a o cuceri pe Rowena. Şansele astea crescuseră mereu, vreme de două luni. Rowena aproape că mărturisise că—l iubea, nu cerea decît un răgaz de gîndire. Acum, visul de iubire fusese curmat, i—o mărturisi ea însăşi, în clipa cînd Angelo fu îndeajuns de treaz pentru a pricepe. îi spuse pe şleau că nu se va mărita niciodată cu un bărbat beţiv.

—Bine, dar eu nu beau, protestă el.

—N—are a face, zise Rowena, cu răceală. Te îmbeţi, şi asta e şi mai rău !

(În locul acesta exista o discuţie lungă şi idioată, care se încheia aşa cum am arătat într—o notă anterioară.)

C A P I T O L U L 10. AŞA CĂ L-AU SPÎNZURAT PE LUIGI

Tîrguşorul Jawson's Landing avu parte de o săptămînă de repaus, de care avea mare nevoie, după delirantul şi pestriţul coşmar din săptămîna precedentă, coşmar din care ieşise năucit şi sleit de puteri. Avu parte de această săptămînă de repaus, deoarece Angelo, care deţinea acum controlul asupra picioarelor, era prea abătut ca să mai dorească să iasă şi să se amestece într—o obşte furioasă, ce ajunsese să—l suspecteze şi să—l deteste din cauza discrepanţei dintre principiile lui morale — excelente, dealtfel — şi metodele vădit reprobabile prin care le punea în practică.

Noii conducători ai municipalităţii depuseră jurămîntul în lunea următoare — toţi afară de Luigi. În cazul lui se ivise o complicaţie. Alegerea îi fu validată, dar ce folos ? nu putea fi prezent în consiliul municipal fără fratele lui, iar fratele lui nu putea să asiste, deoarece nu fusese ales consilier. Se părea că nu există altă ieşire, decît aducerea dificilei chestiuni în discuţia unui tribunal. Consiliul luă aşadar această decizie. Tribunalul urma să discute cazul într—o luni, după două săptămîni. Între timp, consiliul municipal nu se putu întruni, deoarece în lipsa lui Luigi exista o paritate în rîndurile sale, pe cînd prin prezenţa lui, partizanii alcoolismului (ale căror interese erau cele mai puternice în sfera politică) ar fi deţinut o majoritate de un vot. Tribunalul decise însă că Angelo nu putea să ia parte împreună cu Luigi nici la şedinţele publice nici la şedinţele de lucru ale consiliului municipal, dar interzise în acelaşi timp consiliului să—l demită pe Luigi, ales consilier în mod legal. Cazul fu transferat din instanţă în instanţă, dar aceeaşi decizie fu confirmată de fiecare dată. Drept urmare, consiliul municipal nu numai că rămase inactiv, cu mîinile legate, dar toate serviciile publice, pentru a căror protecţie şi bună gospodărire fusese creat, se duseră de rîpă, într—un ritm vertiginos. Nu mai era chip să se strîngă vreun impozit, aşa că funcţionarii mai mărunţi trebuiră să demisioneze, sau să se resemneze să moară de foame (ei preferară să demisioneze). Nemaiexistînd nici un fond municipal, uriaşele cheltuieli juridice ale ambelor tabere trebuiră să fie suportate de cetăţeni, prin contribuţii individuale. în cele din urmă, însă, oamenilor le veni mintea la cap.

—Avea dreptate Wilson Zevzecul, îşi spuneau ei acum. Ar fi trebuit să—i plătim oricît jumătăţii oficiale a acelui iadeş uman, ca să demisioneze. Dar e prea tîrziu. fiindcă unii dintre noi nu mai avem cu ce să—i plătim.

Ba da, avem, îşi dădu cu părerea unul. Avem *asta!*

Şi scoase la vedere un ştreang.

—Aşa e ! exclamară unii. Dar alţii strigară :

—Nu ! Contele Angelo e nevinovat, nu—l putem spînzura !

—Cine—a zis e—o să—l spînzurăm ? O să—l spînzurăm doar po frate—său.

—Atunci e—n regulă, nu mai avem nimic de obiectat. Îl spînzurară aşadar pe Luigi.

Aşa se încheia povestirea *Acei gemeni nemaipomeniţi.*

OBSERVAȚII FINALE

După cum vedeţi, era o povestire cam năstruşnică, şi n—avea alt scop decît de a—l pune pe ,,monstrul" acela în tot felul de lumini groteşti. Dar cînd Roxy s—a strecurat in povestire, trebuia să—i dau ceva de făcut, uşa că am pus—o să—i schimbe pe copilaşi în leagăn ; ceea ce a dus la necesitatea de a născoci un motiv pentru fapta ei şi, implicit, la transformarea copiilor în personaje proeminente — transformare cu neputinţă de evitat. Cariera lor a început să capete un aspect tragic, şi cineva trebuia să fie introdus pentru a ajuta la punerea maşinii în funcţiune : a fost introdus aşadar Wilson Zevzecul, pentru a fi pus la încercare, între timp, întregul circ era condus de persoanele nou apărute, şi în interesul lor, spectacolul iniţial devenind lăturalnic şi fiind dat uitării ; gemenii, eroina, cei doi băieţi şi bătrînele se atrofiaseră pînă la insignifianţă, fi *nu făceau decît să stea în drum. Povestea lor era una, iar povestea noilor personaje era alta, şi între ele nu exista* nici *o legătură, nici o interdependenţă, nici o înrudire. Nu e practic şi nici raţional să încerci a istorisi două poveşti în acelaşi timp ; de aceea, am scos afară farsa şi am lăsat tragedia.*

Cititorul ştia de mult cum lucrează un expert în materie ; acum ştie şi în ce fel procedează nespecialistul.